

Özel Eğitim Çocuk

Kış 2024 - sayı 12

Bir Başkadır
Benim Memleketim

ÖGES

ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ ETKİNLİK SETİ

42 Kitaptan Oluşan
"Öğrenme Güçlüğü"
Olan Öğrencilere Yönelik Etkinlik Seti

YAKINDA

YAYINDA AİLE EĞİTİMİ KİTAP SETLERİ

ZİHİN YETERSİZLİĞİ
AİLE EĞİTİMİ KİTAP SETİ

ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ
AİLE EĞİTİMİ KİTAP SETİ

FİZİKSEL YETERSİZLİK
AİLE EĞİTİMİ KİTAP SETİ

OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU
AİLE EĞİTİMİ KİTAP SETİ

DUYGU VE DAVRANIŞ BOZUKLUĞU
AİLE EĞİTİMİ KİTAP SETİ

DİL VE KONUŞMA BOZUKLUĞU
AİLE EĞİTİMİ KİTAP SETİ

ÇOKLU YETERSİZLİK
AİLE EĞİTİMİ KİTAP SETİ

YAYIMLANACAK DİĞER KİTAP SETLERİ

İŞİTME YETERSİZLİĞİ AİLE EĞİTİMİ KİTAP SETİ
GÖRME YETERSİZLİĞİ AİLE EĞİTİMİ KİTAP SETİ
ÖZEL EĞİTİMDE AİLELERLE ÇALIŞMA KİTAP SETİ

Bir Başkadır Bizim Memleketimiz

Çocukları bahçelerde koşturur,
Yiğitleri yürekleri coşturur,
Âşıkların gözlerinde yaş durur,
Bir yanı hasrettir bir yanı deniz,
“Bir başkadır bizim memleketimiz.”

Gündüz gece ile nöbet değişir,
Yüce dağlar rüzgâr ile söyleşir,
Koyunları, kuzuları meleşir,
Bir yanı ovadır bir yanı deniz,
“Bir başkadır bizim memleketimiz.”

Kışın kollarında pamuk karı var,
Yazın dallarında ayva, narı var,
Cennete benzeyen ilkbaharı var,
Bir yanı yeşildir, bir yanı deniz,
“Bir başkadır bizim memleketimiz.”

Haydi, gel gezelim şehirlerini,
Seyredelim coşkun nehirlerini,
Dinleyelim sevda şiirlerini,
Bir yanı türküdür bir yanı deniz,
“Bir başkadır bizim memleketimiz.”

Bestami Yazgan

Şebnem Aydın

İÇİNDEKİLER

01	Bir Başkadır Bizim Memleketimiz
Bestami Yazgan	34	Türkiye
Çağrı Cebeci
04	Toprak Döşek, Kar Yorgan
Mustafa Çiftci	35	Kekik Kokulu Köyüm
Gökhan Akçiçek
06	İlginç Bir Koleksiyon
Abdullah Harmancı	38	Erzurum Yayla, Gel Aşık Oyna!
Tacettin Şimşek
08	Dokunduğumuz Düşler
Ayşe Begüm Bozkurt Gür	40	Memlekette Çocuk Olmak
Fatma Zehra Şimşek
10	Memeleketim
Sevgi İçigen	42	Biricik Soru Binbir Cevap
Nardane Kuşcu
14	Okul Yolunda
Neva Üstüner	44	Zamanın Kapıları
İbrahim Elibal
16	Bir Başkadır Benim Memleketim
Tolga Erenus	47	Ali'nin Mevlevi Tespihi
Kürşat Atam
18	Biricik Soru Binbir Cevap
Serdar Kılıç	50	Zeynep'in Doğa Güncesi
Neslihan Saltaş
20	Köyümüz Balıklar ve Biz
Mustafa Otrar	52	Sürgü Çayı Salkım Söğüdü
Sevil Canpolat
22	Sevgili Mektup Arkadaşım
Ubeydullah Öz	54	Pamuk'la Bir Bakışta Ankara
Ayşegül Sözen Dağ
23	Sevgili Mektup Arkadaşım
Hüseyin Kaya	56	Kaçak Kaz
Hüseyin Ozan Uyumlu
24	İstanbul'un Gözcüleri
Volkan Arslan	58	Yolun Ortasındaki Ağaç
Mert Arık
28	Memleket Zenginlikleri Müzesi
Elçin Çetinkale	60	Emir'in Isınma Farkındalığı-
Deniz Kaplumbağalarının Mücadelesi
Seher Esra Akyol
30	Kedi Kiraathanesi
Bir Başkadır Benim Memleketim
Osman Büyükmütlu	62	Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Beş Şehri
Ayşe Şeker Kılıç
32	Hakkârî'de Kar Beyaz
Çağrı Gürel		

Özel Eğitim
Çocuk

Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri
Genel Müdürlüğü

Sayı: 12 - Kış 2024
Genel Yayın No: 7432
Süreli Yayın No: 345
ISSN: 2717-9672
e-ISSN: 2717-9524

Millî Eğitim Bakanlığı
Adına Sahibi
Yusuf TEKİN
Millî Eğitim Bakanı

Genel Yayın
Yönetmeni
Mustafa OTRAR

Editör
Çağrı GÜREL

Dergi Hazırlık
Mustafa OTRAR
Çağrı GÜREL
Sevil CANPOLAT
Neslihan SALTAS
Hüseyin KAYA

EDİTÖR'DEN

Sevgili Çocuklar;

Okullarımıza gidiyoruz, kimimiz yemyeşil bahçelerden kimimiz bir dere kıyısından yürüyoruz. Bazılarımız servis camından yüce dağları, bazılarımız karlı ovaları, bazılarımız trafikte işine ve okuluna yetişme telaşındaki insan selini izliyor. Güneş doğuyor ve yurdumuzun her köşesi başka güzelliklerle aydınlanıyor.

İşte bu güzellikleri sizlere sunmak için çok değerli yazar ve çizerlerimizin harika eserleriyle yine karşınızdayız.

Sizleri çizgilerimizle uçsuz bucaksız diyarlara taşımaya, söyleşilerimizle yeni fikirlerle buluşturmaya, efsanelerimizle ufkunuzu açmaya, şiirlerimizle gönüllerinizi zenginleştirmeye, hikâyelerimizle memleket sevgimizi derinleştirmeye hazırız.

Tüm içerikler memleketimizin dört bucağından kopup geldi. Karadeniz'in derin mavisini, Ege'nin zeytin yeşili, İç Anadolu'nun buğday sarısı, Akdeniz'in berrak turkuazı, Doğu Anadolu'nun kar beyazı, Güneydoğu Anadolu'nun biber kırmızısıyla renklendi sayfalarımız.

Haydi o zaman, sayfaları çevirin. Ne de olsa bir başkadır bizim memleketimiz!

DOKUNDUĞUMUZ
DÜŞLER

08

14

OKUL YOLUNDA

18

BİRİCİK SORU
BİNBİR CEVAP

20

KÖYÜMÜZ
BALIKLAR VE BİZ

Kapak İllüstrasyon
Ayşe İNAN

Tasarım ve Uygulama
Tavoos

Dijital İçerik Geliştirme
Oğuzhan UÇAR
Ali ASLAN
Mehmet Rasim TAŞ

İletişim
Millî Eğitim Bakanlığı
Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri
Genel Müdürlüğü
MEB Beşevler Kampüsü, A Blok
Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0312) 413 3027 - (0312) 413 3029
e-posta: oer@meb.gov.tr - gokcagri.gurel@meb.gov.tr
web adresi: ozelegitimcocuk.meb.gov.tr

Baskı
MEB
Ders Aletleri Yapım Merkezi
(2. Akşam Sanat Okulu)
Bahçelievler Mah. Miraç Cad.
Pk.: 46 06850 Hasanoğlu - Ankara

Aralık 2024

Metin ve çizgilerin sorumluluğu yazar ve çizerine, kullanım hakkı Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz.

Ücretsizdir.

TOPRAK DÖŞEK, KAR YORGAN

Serçe Mısdafa üşüdüğü zaman yüksekten uçmayı bırakır. Çünkü yükseldikçe hava soğur. Soğuk havada gagasını bile açmak istemez. İçine soğuk hava dolar. Nane şekeri yediğimiz zaman içimize dolan hava gibi olur.

Mısdafa nane şekeri yiyemez. Çünkü kuşlar şeker yerine meyve kurusu yer. Keşke her çocuk öyle yese, şeker yerine meyve kurusu yese... Hangi meyvenin kurusu nasıl olur, yavaş yavaş tadına bakarak öğreniyordu Mısdafa.

 Mustafa Çiftçi

 Şebnem Aydın

Kış olunca meyve kurusu bulmak da zorlaşıyordu. Kar her yeri beyaz bir battaniye gibi örtüyordu. Kar yağınca dalların arasındaki yuvalarının önü de kapanıyordu. Ama anne babası kanatlarını pır pır ettirerek yere saçıyorlardı karları.

...

O gün çok kar yağmıştı. Kar bir kere yağınca epeyce uzun bir zaman erimeden kalırdı. Mısdafa kar yağınca dışarıda pek arkadaş bulamadığı için yuvada kalıyordu. Anne babası da yuvada olunca nefesleriyle küçük yuvaları ısınıyordu.

Mısdafa ısınınca soru sormaya başlar. Yine sorular geldi aklına. Hemen babasına sordu:

-Kar yağınca biz dalların arasındaki karları havaya savurup sıcak yuvamızda oturuyoruz. Peki, yuvası yerde olanlar ne yapıyorlar? Onların yuvalarını kar kaplayınca nasıl dışarı çıkıyorlar?

Babası dedi ki:

-Kara toprak “döşek”, beyaz kar “yorgan” olur yerdeki hayvanlara.

-“Döşek” ne demek?

-Döşek, yatak demektir. Yorgan ne demek zaten biliyorsun. İşte yerdeki yuvalarında kışı geçiren hayvanlar için kış boyunca kara toprak, bir döşek gibi yumuşak ve rahat olur. Yuvalarının üstü karla kaplanınca birazcık hava deliği açarlar. Açmasalar bile kar petek petek olur, nefes almalarına yardım eder. Hem kar bir doktor gibidir. Kar, yağdıktan sonra toprağı tedavi eder. Kar, toprağın doktorudur. Doktorlar da beyaz giyinir ya. İşte kar da beyaz elbisesiyle toprağın yaralarını kapatır, bahar ve yaz aylarında yorulan toprağın derdine usul usul çare olur.

-Peki, babacığım, yer altında yuvası olanlar kış boyu uyurlar. O zaman acıkmazlar mı?

-Acıkırlar ama yaz boyu yedikleri damla damla içlerinde birikir, onları kış boyu tok tutar. Bir de kışın uyumayanlar vardır. Onlar da yaz boyu yuvalarına, kuru meyveler, tohumlar ve kökler toplar. Kışın afiyetle yerler.

Mısdafa bunları duyunca rahatladı. Babasından öğrendiklerini tekrar ederek ve yuvanın içinde kendi etrafında dönerek oynadı.

“Kara toprak döşek, beyaz kar yorgan olur onlara...”

Abdullah Harmancı

İLGİNÇ BİR KOLEKSİYON

Beş yaşında iken gerçek bir koleksiyoncu olmaya karar vermişim. Ama çok farklı bir şey biriktirmek istiyordum.

Pul mu? Ha ha ha!

Peçete mi? Haydaaa!

Para mı? Puvvv!

Oyuncak mı? Olmazzz!

Başka bir şey olmalıydı. Çok başka bir şey!

Elli beş yaşına geldiğimde sonunda neyin koleksiyonunu yapacağıma karar verdim ve aklıma gelen fikirle gurur duydum.

Çınar ağacı yapraklarını biriktirenlere rastlamıştım ama benimki daha ilginçti.

Kahkaha atan insan seslerini kaydedip biriktiren koleksiyonculara rastlamıştım ama benimki daha yaratıcıydı.

Balık iskeleti biriktirenlere rastlamıştım. Olur mu canım, demeyin, olmuştu. Ama benim koleksiyonum daha özgündü.

Parklarda oturup esneyen ihtiyarların esnemelerini kaydedip bunların koleksiyonunu yapan bir beye rastladım.

Çilelerini biriktiren kadınlara rastladım.

Sevinçlerini biriktiren gelinlere rastladım.

Diplomalarını biriktiren büyüklere rastladım.

Maç biletlerini biriktiren bir gazeteciye rastladım.

Ama bunların hiçbiri benim düşündüğümü düşünememişti.

ŞİMDİ SIKI DURUN! SÖYLÜYORUM:

BEN KOLEKSİYON YAPAN KİŞİLERİ BİRİKTİRMEYE BAŞLADIM.

Şebnem Aydın

Peçete biriktiren bir kız, para biriktiren bir bekçi, bilet biriktiren bir kadın, ses biriktiren bir apartman görevlisi, düğme biriktiren bir annecanne, acı biriktiren bir dede buldum.

Hepsini benimle aynı evde yaşamaya ikna ettim.

Birçok şeyi biriktirmiş insanlardan oluşan büyük bir grupla birlikte yaşamaktaydım.

Ama zaman içerisinde biriktirmenin bazen çok anlamsız bir hâl aldığını gördüm. **İnsan biriktirmeye değil yaşamaya, hissetmeye odaklanmalıydı.** Sadece biriktirmeye odaklandığında birçok şeyin anlamı kaybolup, uçup kaçıp gidiyordu.

Hayatına dokunacak, insanlığını yaşatacak bir öz bulamadığın zaman kuru kuru biriktirmek işe yaramıyordu.

En iyisi hissetmekti.
En iyisi yaşamaktı.
En iyisi sevmekti.
En iyisi koklamaktı.
En iyisi avcumuza konan kuşa bakıp onu kalbimizde duymaktı.
En iyisi bir şeyin bize bir şey katmasına izin vermektir.

İzin verdim!

Bütün insanlarımı azat ettim!

Gittiler.

Ama hepsinin özünden öz aldım.

Hepsinin özüne özümü saldım!

Dokunduğumuz Düşler

Ayşe Begüm
Başbozkurt Gür

*M*erhaba, ben Ayşe. On iki yaşındayım. Benim Recep adında çok sevdiğim bir arkadaşım var. Recep de benim gibi görmüyor. Yani ikimiz de görme engelliyiz. Ama bu bizim için hiç sorun değil çünkü dünyayı kendi özel yöntemlerimizle tanıyoruz.

Recep'le çok iyi arkadaşız ama bazı farklı yönlerimiz var tabii. O zilli topuyla futbol oynamaya bayılıyor. Her gün okul çıkışı bahçede topun peşinden koşuyor, zil sesini takip ederek şutlar çekiyor. Ara sıra kendi kendime gülüyorum, bir topun peşinden koşmak nasıl bu kadar eğlenceli olabilir diye! Açıkçası bu bana hiç mantıklı gelmiyor. Ben,

müzik dinlemeyi çok severim. Enstrüman çalmayı da... Özellikle de flüt çalmayı... Parmaklarımin altında notaları hissetmek benim için bambaşka bir dünyaya açılan kapı sanki.

Recep'le bir hayli ortak arkadaşımız var. Onlarla güzel güzel vakit geçiriyoruz. Sınıf arkadaşlarımız, okul arkadaşlarımız, mahalle arkadaşlarımız... Bir de Kemal ağabeyimiz var, onunla sohbet etmeyi çok seviyoruz. Bize okul bahçesinin yanındaki ahlal ağacının altında türküler, şarkılar söylüyor; şiirler okuyor. Kimseye belli etmese de kendisi çok iyi bir şair. O öyle söylemese de... Bana göre öyle.

Kemal ağabey geçenlerde bize kendi yazdığı “Gecenin Işıkları” adlı şiirini okudu. Şiir, yıldızlarla dans eden bir çocuğun rüyasıyla bitiyordu.

Şiirin sonunda Kemal ağabey birden bize sordu: “Sahi çocuklar, siz hiç rüya görüyor musunuz?”

Recep hemen atıldı: “Ben görüyorum! Rüyalarım da annemin yaptığı kurabiyelerin kokusunu alıyorum, sokaktaki kedinin mırıltısını duyuyorum.”

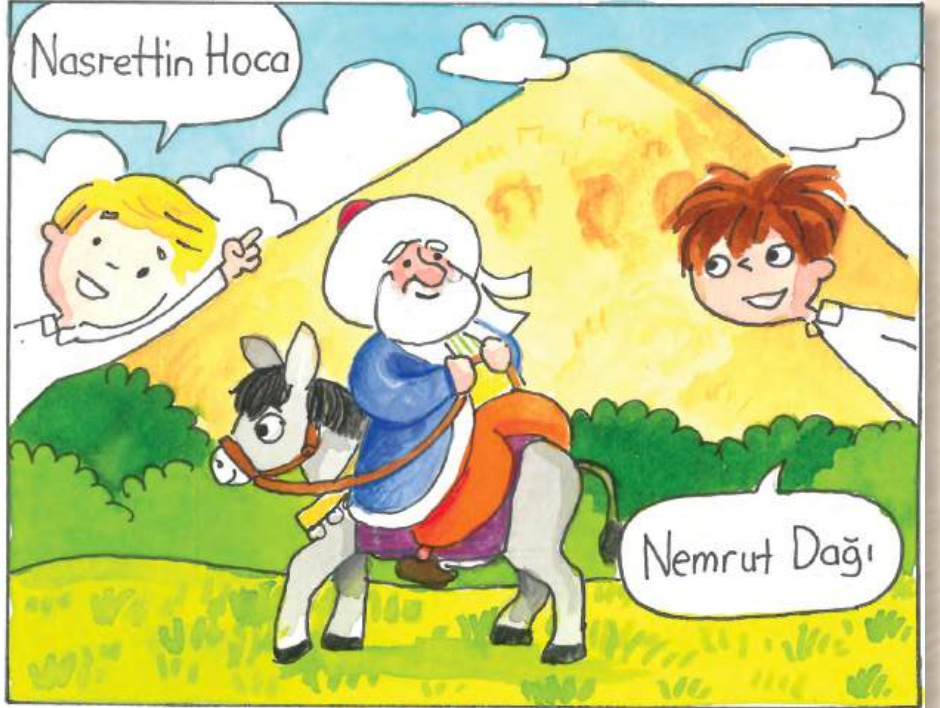
Ben de ekledim: “Benim rüyalarım da sesler var, dokular var. Rüzgârın sesini duyuyor, çiçeklerin kokusunu alıyorum. Bazen deniz kenarındayım, kumların ayağımın altındaki yumuşaklığını hissediyorum.”

Biz rüyalarımızı anlattıkça Kemal ağabey “Hımm, gerçekten mi?” gibi sesler çıkardı. Söylediklerimizden etkilendiği, verdiği tepkilerden rahatlıkla anlaşılıyordu.

Bir süre sonra rüyalarımızla ilgili anlattıklarımız bitince Kemal ağabey önce derin bir nefes aldı ve konuşmaya başladı: “Bakın çocuklar, bugün bana çok değerli bir şey öğrettiniz. Ben rüyaları sadece görüntülerden ibaret sanırdım. Ama sizi dinleyince anladım ki rüyalar, tıpkı hayat gibi tüm duyularımızla yaşadığımız bir deneyim. Recep’in duyduğu kedi mırıltıları, Ayşe’nin hissettiği kumların yumuşaklığı... Bunlar öyle gerçek, öyle canlı ki! Rüyalarda görüntüler olmasa da kokular var, sesler var, dokunuşlar var. Tıpkı bir şairin kelimelerle resim çizmesi gibi siz de rüyalarınızda kendi dünyanızla var oluyorsunuz. Bunu fark etmemi sağladığınız için size teşekkür ederim. Şimdi daha iyi anlıyorum ki rüyalar görmeye değil, hissetmeye dair...”

Çocuklar, beraber bir oyun oynayalım. Ben size bir harf söyleyeyim, siz de bana o harfle başlayan ve memleketimize ait güzel bir özellik söyleyin. Başlıyoruz! İlk harfimiz "N,"

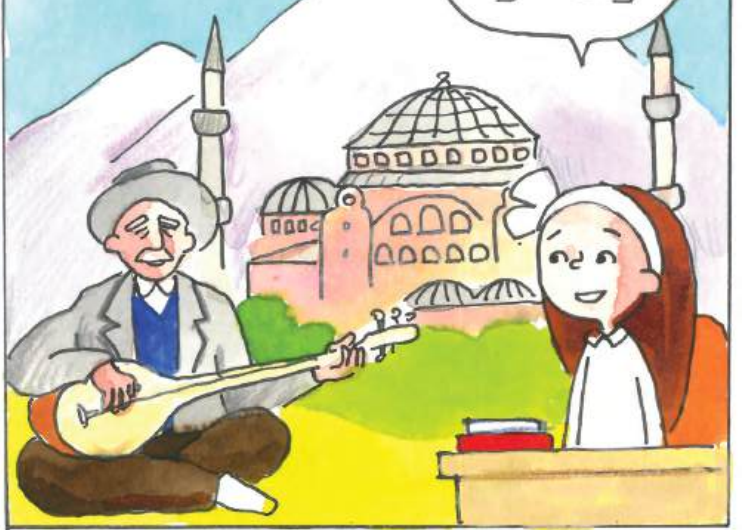
"S," harfi

Süleymaniye Camisi
Safranbolu Evleri
Selçuk Efes Müzesi

"A," harfi

Ayasofya
Aşık Veysel
Ağrı Dağı

"T," harfi

Tarım

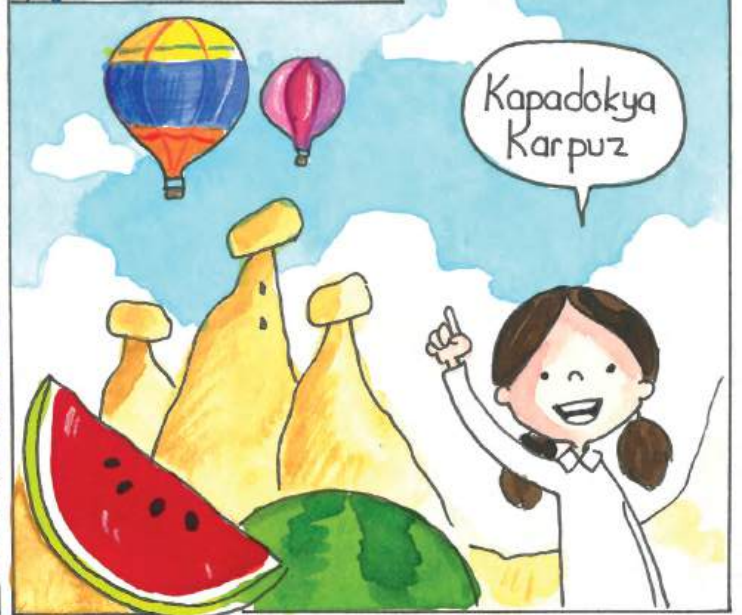

Türk Mutfağı
Türk Kahvesi

"K," harfi

Kapadokya
Karpuz

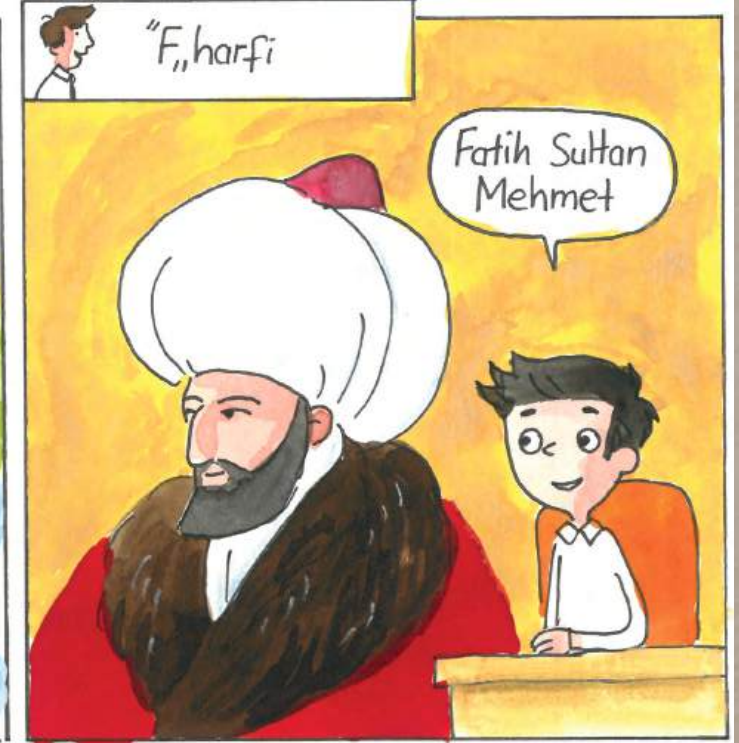
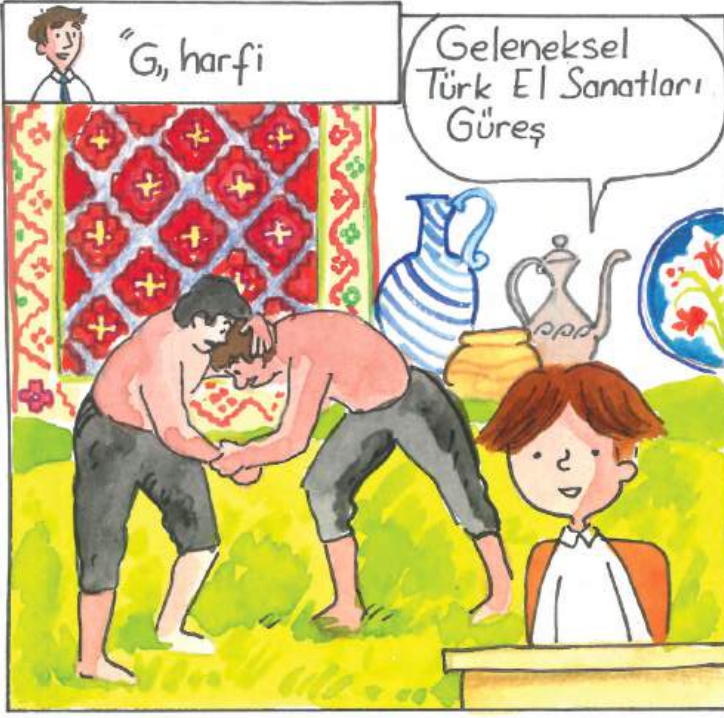

Biraz zorlaştıralım mı?
Hmm... "O," harfi

Okuluk,
Geleneksel
Türk Okuluğu

Hepinize aferin çocuklar. Türkiye; uç tarafı denizlerle çevrili, yer altı ve yer üstü kaynakları bakımından çok zengin bir ülkedir. Birçok sebze ve meyvenin yetiştiği verimli topraklara sahiptir.

Türk kültürü dil, sanat, edebiyat, müzik, gelenekler ve yaşam tarzı gibi unsurları kapsar.

Memleketimizin köklü bir tarihi var. Bu tarihi; camiler, kaleler, saraylar, çeşmeler ve medreselerde görebiliyoruz.

Çocuklar, vatanımızın güzellikleri saymakla bitmez. Ama en önemlisi de canını bu topraklar için feda edecek kadar vatanını seven milletimiz var.

Okul Yolunda

Neva Üstüner

“Okul yolu düz gider/Çocuklar bayram eder” diye bir şarkı tutturup sabah erkenden yola düştü Zeynep. Ancak onun okulunun yolu pek düz değil. Zeynep Mersin’de, Türkiye’nin son konargöçer yörüklerinin yurdu olan Sarıkeçili Obası’ndaki bir kıl çadırdan çıktı. Bir yanında Karakız diğer yanında Akkız’la hoplaya zıplaya bayır aşağı iniyor. Oradaki, hemen yolun kenarındaki okul servisine binecek.

Zeynep’in okul servisine bindiği saatlerde İzmir’in kıyı kasabalarından birinde, Balıkova’da, Mete de okuluna doğru gitmekte. Onun yolu oldukça düz çünkü tam da denizin kıyısından yürüyor. Mete, dalgalar kıyıya gelip giderken denizin yüzeyinde birkaç taşı sektirmek için uğraşmakta.

Saat neredeyse 9 oldu. Ezgi hâlâ okul servisinde. Yol biraz kalabalık. İstanbul’da yaşamamanın zorluklarından biri sabah trafiği tabii. Tüm bu ışık seline, yağın yağmura ve arada çalınan kornalara rağmen Ezgi’nin camdan gördüğü manzara harika! Zaman hayli ilerledi.

Türkiye'nin kuzeyinde, **Giresun**'da, Gelevera Deresi'ni geçiyor Aykut. Dedesinin elini sıkı sıkı tutuyor çünkü ahşap bir kutuyu andıran teleferik eğlenceli olsa da yerden epey yüksekte. Okul servisi karşıda bekliyor.

Şimdi de **Erzurum**'dayız. Erzurum'a çok kar yağar. Bu yüzden de Nazlı, atkısını sımsıkı dolamış boynuna, eldivenlerini de takmış. Okula ulaşmadan ablasıyla biraz kar topu oynamak gibisi yok ama ıslanmamak şartıyla.

Haydi, İç Anadolu'ya, **Yozgat**'a yol alalım. Bakın, bu Arda. Ilık bir rüzgâr esiyor. Arda da küçük bir uçurtma yapmış. Okul yolunda arkadaşlarıyla yarışıyor. Acaba kimin uçurtması en yükseğe erişecek? Arda kendine çok güveniyor.

Yolculuğumuzun sonuna geldik. Şimdi **Şanlıurfa**'dayız. Uçsuz bucaksız pamuk tarlalarını gördünüz mü? Hediye biraz geç uyanmış. Dün pamuk toplarken annesine ve babasına yardım etmişti. Herhâlde biraz yorulmuş. Koş Hediye! Okul açıldı. Yolun epey çakıllı. O yüzden dikkatli ol!

Türkiye'nin yedi iklim dört bucağındaki gün yüzü çocuklar, hepinize selam olsun! Okulunuza koştuğunuzu biliyoruz. Herkese zihin açıklığı dileriz!

BİR BAŞKADIR BENİM MEMLEKETİM!

Hepimizin içini coşkuyla kaplayan bir heyecan rüzgârı vardı evde. Maçın oynandığı statta coşku, bizim salona kadar yayılmıştı. Yüreğimiz, tribündeki seyircilerin elinde sallanan Türkiye bayraklarıyla dalgalanıyordu.

Babam, pencere kenarındaki tekli koltuğunda hop oturup hop kalkıyor, “Haydi aslanım, haydi oğlum!” diye bağıırıyordu. Bu heyecanı her an elindeki çay bardağını havaya atabilir ve annem buna kızabilir diye kaygılanıyordum istemeden.

Sonunda hakem maçın bitiş düdüğünü çalınca ekrandaki ve evimizdeki coşku bir havai fişek gibi parladı. Biz de kardeşimle zıplayarak dedeme sarıldık.

Maçın oynandığı stadyumun hoparlöründen “Bir başkadır benim memleketim” şarkısı yükseldi. Babam ve ağabeyim, ekranda gösterilen seyirci görüntüleriyle birlikte bu şarkıya eşlik etmeye başladılar.

O sırada küçük kardeşim Zeynep, “Dede, ‘memleket’ ne demek?” diye sordu.

Dedem, kardeşimin böyle sorularına alışık. Düşünmek için zaman kazanmak ister gibi yavaşça koltuğa oturdu ve elini gözüyle işaret ettiği sağ dizinin üstüne hafifçe vurdu.

Dedemin dizi, kardeşimin oturmayı sevdiği taht gibiydi. Zeynep, her zamanki gibi hemen tahtına kuruldu. Bir elini çenesine dayayıp merakla dedemin gözlerine doğru baktı.

Dedem, “Memleket, ülke ve vatan demektir. Ama bizim milletimiz; bu kelimeye çok daha farklı anlamlar yüklemiştir.” dedi.

Ben de merakla “Ne gibi anlamlar?” diye sorarak sohbete ortak oldum.

Dedem sorulardan memnun, gülümseyerek anlatmaya devam etti: “Memleket denince coğrafya, tarih ve doğayla ilgili tüm kültürel zenginliklerimiz aklı gelir. Memleket, 85 milyonluk büyük bir ailenin ortak yaşadığı ev gibidir. Yani ülkemizdeki tüm insanların ortak yuvasıdır.”

Zeynep aklındaki sorunun cevabını netleştirmek için “Yani Türkiye’nin her yanı bizim memleketimiz mi?” diye sordu.

“Evet, sadece topraklarımız değil, bu ülkenin ortak değerleri de buna dâhildir. Yani aslında gökyüzümüz, bayrağımız, İstiklâl Marşı’mız, okulun, arkadaşların, sen, ben, biziz memleket.” dedi dedem.

Zeynep “Anladım”. deyip kaydırdan kayar gibi dedemin kucağından indi ve mutfığa doğru koştu.

Kardeşim, dedemin söylediklerinden ne kadarını anladı bilemem ama bu bilgiler beni çok duygulandırdı. Pencereyi açıp gökyüzüne doğru “Bir başkadır benim memleketim!” diye haykırdım o an.

biricik Soru ? binbir cevap ?

Serdar Kılıç

DOĞA, İNSANIN
EN KADİM
ÖĞRETMENİDİR.

Sevgili Serdar ağabey, biz altıncı sınıfta okuyan öğrencileriz. Sizi ekranlarda doğa ile ilgili programlarda izledik. Doğa ve insan birlikteliği konularında birçok yararlı bilgiyi yerinde ve yaşayarak bizlere öğrettiniz. Türkiye'nin en zorlu coğrafyalarında hayatta kalma eğitimleri verdiniz. Bir defasında Malazgirt Meydan Muharebesi'nin yıl dönümünde sizi Malazgirt Ovası'nda, Alparslan rolüyle at sırtında gördük. Daha sonra yine İstiklâl Harbi'nin nasıl olduğunu anlatan belgeselinizle...

Serdar ağabey, birçok büyüğümüz gibi siz de bizim toprağımızı, vatanımızı sevmemize nice katkılar sağladınız. Dergimizin bu sayısında güzel yurdumuz Türkiye üzerine birçok yazı kaleme alındı. "Bir Başkadır Benim Memleketim" diyerek yola çıkıldı ve bu başlıkta bir dosya hazırlandı. Bu vesileyle dergimizin bu sayısında "geleceğin teminatı" dediğiniz biz çocuklara neler söylemek istersiniz?

Sevgili**Arkadaşlarım,**

Doğa, insanın en kadim öğretmenidir. Hangi meslekle ilgilenirsek ilgilenelim aslında tüm bilgilerimizin kaynağı doğadır. Doğayı gözlemleyerek öğreniriz, onda gördüklerimizi taklit ederek kendimizi geliştiririz. Şehir yaşamı her ne kadar bizi doğadan uzaklaştırsa da bizim kültürel ve ruhsal köklerimiz doğada, toprağımızda ve coğrafyamızdadır. Türkiye'nin her köşesi kendi kültürel zenginliklerini barındırır; her bölgenin kendine has bir müziği, yemek kültürü ve yaşayış tarzı vardır. Bu çeşitlilik, bizi biz yapan önemli değerlerdir ve bunları korumak bizim en büyük sorumluluğumuzdur.

Bir çocuğun tabiatla olan bağı güçlü değilse fiziksel, ruhsal ve manevi anlamda zayıf kalır. Çünkü tabiatla bağ koparsa köklerimizden uzaklaşır, hayatımızdaki en önemli dengeleri yitiririz. Oysa doğa bize fiziksel sağlığımızı, ruhsal dinginliğimizi ve manevi değerlerimizi kazandırır. Tıpkı bir ağacın kökleri gibi bizim de köklerimizin doğada, toprağımızda olması gerekir.

Her fırsatta ailelerinizle veya arkadaşlarınızla birlikte çıkın, yürüyün, doğayı keşfedin, doğanın bize sunduğu güzellikleri ve dersleri gözlemleyin. Doğayla olan bağınızı güçlendirdikçe kendinizi daha sağlam, daha güçlü hissedeceksiniz.

Geçmişimize sahip çıkmak sadece tarihimize değil; sanatımıza, kültürümüze ve manevi inançlarımıza da sahip çıkmak demektir. Bu, aynı zamanda toprağımıza ve tabiatımıza sahip çıkmaktır. Bu ülkenin her karışı bize bir mirastır ve onu yaşatmak, gelecek nesillere aktarmak bizim görevimizdir.

Sevgili Çocuklar,

“Bir Başkadır Benim Memleketim” derken işte bu eşsiz zenginlikleri kastediyoruz. Türkiye'nin coğrafi ve manevi değerleriyle bir başka, kültürel dokusuyla bambaşka olduğunu unutmadan doğayla iç içe bir yaşamın peşinden gidin. Hayatınız boyunca doğanın rehberliğinde büyüyün ve ülkemizin kıymetini bilerek ona sahip çıkın.

Cemile Ağaç

Köyümüz Balıklar ve Biz

Mustafa dayım bazen köye gelir. Ne zaman geleceğini hiç bilemem. Bu yüzden her gelişi benim için bir bayramdır. Onun gelişiyle köyümüz şenlenir, akrabalar bizde toplanır. Annem ona sarılırken “Bak, yine balık için onca yol gelmişsin!” der. “Ne balığı?” diye cevap verir dayım, “Ben Mehmet’imi özledim!” der. Ardından da gülümseyerek maviyle yeşile çalmış gözlüğünün ardından bana göz kırpar.

Gözünü sevdiğim dayım! Şehirde, o kadar işinin arasında bir fırsat bulup hiç üşenmeden, üç beş günlüğüne de olsa koşturup köye gelir. Köy onun için nefes alma yeridir.

Sonra hazırlanırız. Ta dizlerimize kadar gelen çizmelerimizi giyer, oltalarımızı sırtımıza atar, köyün yamacından aşarak dereye ineriz. Ben hemen çantamdan bayat ekmek çıkarırım. Mustafa dayım da ekmeklerin iç kısmını olta iğnesine geçirir, balıkçılara has bir şekilde gerilerek “**vınn**” sesiyle oltamızı bir salarız ki *o ses yok mu o ses!* Sanki dünyanın en güzel sesidir.

Düz, kırmızı taşımıza otururuz ve balıkların oltamıza takılmasını bekleriz. O sırada Mustafa dayım, şaşkın arkadaşlarından, “Sizin köyde balık mı olurmuş?” diye soranlardan bahseder. Ben de “Olma mı? Biz ne zaman dereye insek bir kova alabalık çıkarırız.” derim, diye anlatır. Mustafa dayım hem anlatır hem güler. O zaman da ben şaşırıyorum. Bir yerde balık olması için illa deniz lazım değil ki! Bizim buralarda bir sürü dere var, hepsi de balık dolu.

Mustafa Otrar

Mustafa dayım yine güler ve “Onlara kanıt göstermek lazım!” der. Telefonunu çıkarır ve olta sallanır sallanmaz “Çek yeğenim Mehmet!” diye seslenir. O sırada da video kaydı başlar. Balığı kovaya koyduktan sonra videoyu seyrederiz. “Şimdi inanmasınlar da görelim bakalım!” derim.

Dayım bana bissürü şey anlatır. **Valla kitap gibidir dayım.** Ama her seferinde dedemle balık avladığı zamanlardan kalma bir hikâyeyi mutlaka anlatır. Dediğine göre Mustafa dayım benim yaşımdayken dedem kocaman bir turna tutmuş. Balık o kadar büyükmüş ki dedem onu kovaya sığdıramayacağını anlayıp yere bırakmış. Balık yere değince her tarafına kum bulaşmış. O zaman Mustafa dayım balığı kucaklayıp dereye götürmüştü. Tek amacı onu biraz temizlemekmiş. Ancak balık suya değer değmez dayımın ellerinden bir çırpıda kayarak, kurtulup kaçmış. Mustafa dayım hemen dedeme bakmış, kocaman turnayı kaçırdığı için dedemin kızacağını sanıyormuş ama dedem kahkahalarla gülüp “Mustafam, balık nerede?” diye sormuş. Dayım da şaşkınca “Baba, şey, balık gitti!” demiş. İşte bu hikâyeye bayılırım. Dayımın elinden kaçırdığı kocaman balığı hayal eder dururum.

Mustafa dayımla olta attığımızda genelde alabalık yakalarız. Ancak dayımın hayali, oltasına hep bir turnanın takılmasıdır. Gerçi turnaların sayısı azaldığı için şimdiye kadar yakalayamadı. Sanırım yakalasa bile balığa hayran hayran bakıp hemen suya geri salarız. Belki, belli mi olur, dedemle yaşadığı tatlı anıyı yeniden canlandırırız.

Ubeydullah Öz

Sevgili Mektup Arkadaşım Alperen, Benim adım Erdem.

Rize’de yaşıyorum. Dördüncü sınıfa gidiyorum. Öğretmenim, bambaşka bir şehirde yaşayan bir öğrenci ile –yani senden bahsediyorum– mektup arkadaşı olacağımızı söylediğinde çok heyecanlanmıştım. İlk başta ne yazacağımı bilemedim. Öğretmenimin tavsiyesi ile ilk mektubumda Rize’den ve yaylamızdan bahsetmeye karar verdim.

Ben Rize’nin İkizdere ilçesinde yaşıyorum. Köyümüz, iki büyük dağın ortasında dümdüz bir alanda kurulu. Ailem hayvancılıkla uğraşiyor. On iki ineğimiz var. Babam her gün ineklerimizi otlatmaya çıkarır. Okul olmadığı günlerde ben de babama yardım ederim.

Sen okula nasıl gidiyorsun? Benim okula gitmek için her sabah servise binmem ve kısa bir yolculuk yapmam gerekiyor. Kahvaltının ardından köy meydanında beni ve üç arkadaşımı bekleyen servise biniyoruz. Kahvaltı demişken, annem her sabah mihlama yapar bize. Mihlama, mısır unu ve kolot peyniri ile yapılır ve çok lezzetlidir. Karalahana sarmasından sonra en sevdiğim yemektir muhlama.

Kuşları çok sevdiğimi söylemiş miydim? En çok da atmacayı severim. Bir atmacayı yakından görmek ve onu sevmek en büyük hayallerimden biridir. Bu arada atmaca Rize’mizin simgesi kabul ediliyor. Bu yaz annem ve babamla Rize merkezine gitmiştik. Her yerde atmaca resimleri ve heykelleri görmüştüm. Babam bizi Çay Çarşısı adı verilen bir yere götürmüştü. Orada koskocaman bir çay bardağı vardı. Görünce gözlerime inanmamıştım. İçinde gerçekten çay olup olmadığını sorunca babam çok güldü ve beni çay bardağının üstüne çıkardı. Buradan tüm Rize’yi görebiliyordum. Biliyor musun, o gün hayatımın en güzel günüydü. Çay Çarşısı’nın yanında büyük bir alanda dükkânlar kurulmuştu. Dükkânların ortasında ise üç atmaca duruyordu. Bir atmacayı ilk kez bu kadar yakından görmüştüm.

Senin en sevdiğin kuş nedir? Nasıl bir yerde yaşıyorsun? Cevabını merakla bekleyeceğim arkadaşım, hoşça kal.

Merhaba Erdem,

Sana Sivas'tan yazıyorum. Beşinci sınıf öğrencisiyim. Ben de sana yaşadığım şehri anlatayım.

Sivas'ta deniz yok ama buradan doğan kızılırmak var. Doğanın bize armağanı da bu ırmak olsa gerek. Bize doğanın diğer armağanı da uzun süren kış mevsimi. Yaz mevsimi buralarda çok kısadır.

Öğretmenlerimiz ve ailem Sivas'ın çok eski bir şehir olduğunu söylüyorlar. Çok fazla tarihî eser var şehrimizde. Üstelik bu eserlerin hepsi çarşının tam ortasında. Gök Medrese'yi duydun mu bilmiyorum? Hayran hayran bakıyorum ne zaman yolum düşse buraya. Buruciye ve Şifahîye Medreseleri de yine Sivas'a gelen herkesin görebileceği eserler. Bu eserler yaklaşık 800 sene öncesine aitmiş. Bir de eğri minaresi ile Ulu Cami'miz var il merkezinde.

Bunların dışında Osmanlı Dönemi'ne ait camiler, valilik binası, jandarma binası gibi eserler var. Öğretmenlerimiz zaman zaman götürür bizi buralara. Gelirsen seninle de gezeriz. Bu saydıklarım Sivas'taki tarihî eserlerin bir kısmı.

Bir de türkülerimiz var, çoğunu mutlaka duymuşsundur. Bütün şehirlerin türküleri güzeldir mutlaka ama Sivas türküleri bir başka güzeldir. Ailem o kadar çok türkü dinler ki artık bir türkü duyduğum zaman türkünün Sivas türküsü olup olmadığını hemen anlarım. "Ozanlar Diyarı" da denir Sivas için. Kimler burada yaşamamış ki? Pir Sultan Abdal, Âşık Veysel...

Atmacalardan, ineklerinizden bahsetmişsin mektubunda. Bizim de Kangal köpeklerimiz çok meşhurdur. Kangal köpeği gördün mü hiç? Öyle heybetli, sevecen ve asiller ki... Şehir merkezinde rastlamak çok mümkün değil bu köpeklere ancak köylerde hemen hemen herkesin hayvanlarını, evini emanet ettiği sadık bir dosttur Kangal köpekleri. Sana yaşadığım şehirden kısaca bahsettim. Anlatacağım daha çok şey var ama inşallah bir sonraki mektupta. Ha bu arada, en sevdiğim kuşu sormuşsun, bizim burada en yaygın kuş türü karga. Bütün kuşları severim ama kargaları ayrıca severim. Yeni mektubunu heyecanla bekliyorum.

Sepet sepet yumurta,
Sakin beni unutma.
Unutursan küserim,
Mektubunu keserim.

İSTANBUL'UN GÖZCÜLERİ

İstanbul'u keşfe gelen üç arkadaş, bu esrarengiz şehri gezecek olmanın heyecanı içindeydi. Boğaz'ın masmavi rengi karşısında uçunun de gözleri, ısılt ısılt parıldayan birer yıldıza benziyordu. Ne var ki İstanbul koca bir kazandı, onlarsa küçücük birer kepçe!

"Nereden başlamalı acaba şehri keşfe?" dedi kıvrık saçlarıyla oynarken Gülce. "Saraylarından mı başlamalı, camilerinden mi yoksa korularından mı?" diye sordu.

"İstanbul öyle büyük öyle büyük ki!" dedi Arda, hayretle bakarken etrafına, "Bilmem ki nereden başlamalı?"

"Yüksekçe bir tepeye çıksak keşke! İstanbul'u her yerden gören, yüksek bir tepe bulsak!" diye katıldı Elif söze.

Bu sırada İstanbul semalarında süzölen Martılar Şahı, kulak kabartmıştı çocukların sesine. Koca kanatlarını çırpıp hızla, el etti az ötedeki dostlarına. Bir de gakladı ki yeri göğü inletti. Az sonra öteden iki martı gıverdi.

Martılar Şahı, bu şehri en iyi bilenlerden biriydi. Sabah akşam süzölürdü çünkü Boğaz'ın üstünde. Selamlardı camilerini, saraylarını, bahçelerini, korularını, balıklarını, insanlarını... Yanındaki martılara dönüp "Bu yavrucağızlar daha önce İstanbul'un kokusunu almamışlar, dokusunu tatmamışlar hiç! Şehrin gözcüleriyle buluşturalım mı onları, ne dersiniz?" dedi.

Sonra rüzgârın serin esintisine bırakıp kanatlarını çocukların önünde beliriverdiler hep birden. Martılar Şahı, başıyla selamlayıp çocukları "Yurdumun güzel çocukları! Emrinizdedir kanatlarımız! Haydi, sıkıca tutunun da başlasın maceramız." deyiverdi.

Arda, Elif ve Gülce, şaşkınlık içindeydi. Önce bakakaldılar Martılar Şahı ile gelen martılara. Ve sonra... Gökyüzüne havalandılar. Boğaz üstünde süzölürken Martılar Şahı, çocuklara dönüp "Şimdi sizi İstanbul'un dört kadim gözcüsüyle tanıştıracam. Bence en iyisi onlardan dinlemek İstanbul'u." dedi.

 Volkan Arslan

 Seda Antlı

Ve biraz sonra ufukta Galata Kulesi beliriverdi. Kule, bütün heybetiyle karşıladı onları. Martılar Şahı, kulenin seyirlik yerine nazikçe indirdi çocukları. Görmüş geçirmiş bir ihtiyar sesiyle konuşmaya başladı Galata Kulesi:

Hoş geldiniz küçük dostlarım. Hoş geldiniz yedi tepeli şehre. Ben Galata Kulesi yani İstanbul'un kadim bekçisi. Şehrin gözleriyim ben. İstanbul'un sırlarına şahitlik ettim. Her şeyi ama her şeyi asırlarca buradan seyrettim. Tarih boyunca bu güzeller güzeli şehre nice seferler gördüm ama tek bir zafere şahit oldum, İstanbul'un fethi! Öyle bir fetih ki nefesimi tutup seyrettim! Sultan Mehmet'in atını denize sürdüğünü gördüm, karadan gemiler yürüttüğünü... Bizans surları tir tir titrerken 'Allah! Allah!' seslerini dinledim. Ulubatlı Hasan'ın canını hiçe sayarak surlara tırmandığını gördüm, elindeki Türk sancağını kartal yuvasını andıran surların en yüksek burcuna dikerken can verdiğini... Türk milletinin cesaretini, adanmışlığını... Ve Mehmet'in fatih olarak şehre girdiğini gördüm."

Galata Kulesi'nin sözleri, çocukları derinden etkilemişti. İstanbul'un fetih ruhunu gönülden hissetmişlerdi. Bu şehir, tarihin en büyük fetih destanıydı.

Galata Kulesi

Kız Kulesi

Sonra yeniden martıların kanatlarında süzöldüler havada. Bu defa denizin ortasındaki zarafet timsali bir kule karşıladı onları: Kız Kulesi! Kız Kulesi denizin dalgalarını andıran bir melodiyle konuşuyordu:

Hoş geldiniz çocuklar! Ben Kız Kulesi, Boğaz'ın yalnız kızı! İstanbul'un iki yakasını birbirine bağlayan suların ortasında, gelip geçen gemileri seyrettim bunca zaman. Onlardır benim dostlarım, bu yüzden yıllarca yol gösterdim onlara. Dalgalar benimle fısıldaştı, rüzgârlar saçlarımı taradı; hikâyem efsanelere karışmışsa da ben hâlâ İstanbul'un çarpan kalbiyim. Bu şehrin şairlerine ilham, yalnızlarına sırdaşım!"

Çocukların her biri, İstanbul'a, bu güzelliğe âşık olmuştu. Kız Kulesi'ne veda ederken deniz üstündeki sisten saçlarına dokundular. Sesi ne kadar da güzeldi, ne kadar da narin. Çocuklar, onun efsanelere karışmış hikâyesini merak ederken martılar, başka bir kuleye doğru hızla kanat çırpıyordu.

Bu kez şehrin yükseklerinde, Beyazıt Kulesi'ne vardılar. Beyazıt Kulesi, biraz dingin biraz yorgun biraz da kederli bir sesle selamladı onları:

Merhaba çocuklar, ben Beyazıt Kulesi! Kimi bu güzel şehrin fethine, kimi neşesine, kimi düşününe derneğine şahit oldu. Ama ben, sadece ben, bu güzel şehrin yanıp kavrulduğunu gördüm defalarca. Yerle bir olup yeniden ayağa kalktığına şahit oldum. Yani acılarına... Yıllarca İstanbul'u yangınlardan korumak için her nereden duman yükselse nereden bir alev kımıldanıp dans etse fenerimle tehlikeleri haber verirdim. Fakat tek işim bu değildi. Ben ayrıca şehrin hafızasıydım. Âlimlerin, şairlerin, hanendelerin, sazandelerin, garip yolcuların yolları hep buradan geçti. Saraylarından çıkan askerler, şehrin sokaklarına inen ayak sesleri hep burada yankılandı."

Beyazıt Kulesi

Beyazıt Kulesi'nin sesi tarihin derinliklerinden gelen bir yankıydı. Acılara karşı bir uyardı. Tarihten ders çıkarmak gerektiğini fısıldıyordu sanki. Çocuklar, bu kadim şehrin hafızasına tanık olan Beyazıt Kulesi'nden birazcık buruk ayrıldılar.

Martılar Şahı, çocukları son olarak Topkapı Sarayı'nın kalbindeki Adalet Kulesi'ne götürüyordu. Bu kule, Türk milletinin karakterini en iyi temsil eden en yüce abideydi. Sarayın iç avlusuna inip kuleye yaklaştıklarında asırlarca dünyayı adaletle yöneten Türk milletinin asıl gücünü anlar gibi oldular. Adalet Kulesi, bilge ve ağırbaşlı Türk hanlarının sesleriyle konuşmaya başladı:

Evinize hoş geldiniz çocuklarım. Ben Adalet Kulesi, sarayın en yüksek noktasında yükselirim. Geçmişte benden yüce hiçbir bina yoktu bu kutlu şehirde! Asırlarca adaletten yüce bir değer olmadığını haykırdım dünyaya. Adaletin ışığı oldum. Devletlerin topla tüfekte, kaba güçle değil, adaletle payidar olduğunu anlattım. Atalarımız, Divanîhümayun'da bütün kararlarını benim gölgem altında aldılar. Adaletin önünde nice sultanlar, nice vezirler, paşalar, ağalar baş eğdiler. Yeryüzünde adaleti hâkim kılmak için beni şahit tutarak ant içtiler. Adaletin terazisini, her şeyden üstün gördüler. Bildiler ki bir devleti ayakta tutan adalettir sadece. Bu şehirde kuşlar adaletin şarkısını söyledi yalnızca çiçekler adaletten aldı mis kokularını. Camiler, saraylar, hanlar, kasırlar... Hep adalet temeli üstünde yükseldi. İstanbul, bu yüzden yüzyıllarca dimdik durdu ayakta."

Adalet Kulesi'nin sözleri, Boğaz'dan esen rüzgârla sanki bütün dünyaya yayılıyordu. Arda, Elif ve Gülce derin düşüncelerle dinlediler onu. İstanbul'u İstanbul yapan asıl değer taşın binalar, yeşil korular, masmavi deniz olmadığını anlamıştılar. Bu kutlu şehir, bütün güzelliğini adaletin tılsımlı renginden alıyordu.

Güneş batarken martılar çocukları aldıkları yere indirdi. Gerçekten de İstanbul'u, gözükülerinden dinlemek bambaşka bir keyifti. Şehrin en önemli tanıkları olan kulelerinden onun tarihini, efsanesini, masalını dinlemek tarif edilmez bir histi.

Çocuklar bu duygular içinde Martılar Şahı ve arkadaşlarına veda ederken ışıldayan gözlerine İstanbul silüeti nakşolmuştu. Onlar artık İstanbul'un sırlarını öğrenmiş küçük gezginlerdi.

Adalet Kulesi

MEMLEKET ZENGINLİKLERİ MÜZESİ

Ö zamanlar apartmana yeni taşınan alt komşumuz herkes için merak konusuydu. Bazen bir hafta geliyor sonra ortadan aylarca kayboluyordu. Döndüğünde her sabah parktaki kuşlara yem verirken gördüğümüz Armağan teyze, parktan sonra da balkonuna onlarca boş kavanoz dizerdi. Birkaç ay sonra o kavanozların yanına yenileri gelirdi. Apartmanın diğer sakinleriyle kibarca selamlaşır, biz çocuklara gülümser ve kimseyle fazla sohbet etmeden evine giderdi. Taşındığından beri ilk kez uzun zamandır evindeydi.

Bir gün tam kapıdan çıkarken karşılaştık. Elindeki şeffaf poşetin içinde kavanozları görünce dayanamadım, onlarla ne yaptığını sordum.

“Dağ, yol, tarla, yemek... Aklına gelen hemen her şeyin kokusunu topluyorum.” diye cevap verdi gülümseyerek.

Elçin Çetinkale

“Hepsini bu şehirde bulmanız imkânsız. Evinizde olmadığınız zaman seyahate mi çıkıyorsunuz? Gezdiğiniz yerlerden mi getiriyorsunuz?”

“İş seyahati diyebiliriz, evet. Ülkemizin dört bir yanında belgesel çekiyorum. Gittiğim yörelerde en sevilen kokuları da kavanozlara topluyorum. İnsanlar doğup büyüdüğü ya da memleketlerine dair sevip özledikleri şeyleri en çok kokularla tanımlıyorlar. Bunca senedir belgesel çekimlerimde öğrendiklerimi kavanozlarda izlemek hoşuma gidiyor. Tabii her köyün, her ilçenin, ilin kendine has özellikleri olduğu gibi kokusu da olduğuna inananlardanım.”

Armağan teyzeden ayrılıp eve geldiğimde, tatillerde gittiğim tüm farklı yerlerin kokularını düşündüm. Geçen sene yol üzerinde durup tarladan topladığımız *çileklerin kokusunu* anımsadım. Babaannemi, evini, yaşadığı yerin sokaklarını düşündüm. Her adımda farklı bir koku zihnimdeydi.

Kahvaltıdaki çayın, kapısının önündeki sokak çeşmesinin, ara sokaklardaki iğde ağaçlarının... Aile büyüklerimin hepsinin birbirinden farklı bölgelerde yaşaması Armağan teyze kadar olmasa da beni de zenginleştirmişti. Kokularla aklıma gelen anılarımın ne kadar çok olduğunu fark ettim. Bir köy düğününe gittiğimizde kazanlarda kaynayan yemekler, antik kent ziyaretimizde toprak, yüzyıllardır ticaret yapılan bir hanın taşları... Her köşenin, neredeyse her adımın bir kokusu vardı.

Zamanla Armağan teyze ile daha sık karşılaştık. Önceki belgesellerini izledim. Memleketin neredeyse her köşesinin güzelliklerini arşivlemişti. Bu güzellikleri, kayıtlarla geleceğe de miras bırakmıştı. Ben de işte Armağan teyzeyle tanıştığım o yaz karar vermiştim gezip gördüğüm yörelere dair tüm gelenekleri yazmaya...

Duyduğum hikâyeleri, masalları, o bölgeye ait anıları, geçmiş yıllarda çıkmış gazeteleri, dergileri derleyip toplayıp kayıt altına aldım. Yıllar içinde birbirine yakın iki köyün bile geleneklerinin, yemeklerinin farklı olduğunu, hepsinin ayrı ayrı değerli olduğunu gördüm. Armağan teyzenin yaptığı gibi ziyaret ettiğim her yerden bir kavanoza memleket kokuları doldurup biriktirmeye devam ettim.

Aradan uzun yıllar geçti. Bugün hem yazdıklarım hem koku kavanozlarım bir müzede ziyaretçilerle buluşuyor. Kalabalık sofraların çay kokusundan, çay demleme geleneğine kadar hepsi bir arada. ÜLKEmin tüm zenginliklerini metrekarelere sığdırmak elbette imkânsız. Fakat bugün o zenginliklerin bir kısmını bile müzeye gelen ziyaretçilere anlatabiliyorsam ne mutlu bana.

Şebnem Aydın

KEDİ KİRAATHANESİ

Bir Başkadin Benim Memleketim

YAZAN VE ÇİZEN:
OSMAN BÜYÜKMUTLU

KEDİ KİRAATHANESİNDE SIRADAN BİR GÜNDÜ.

ZIPİR KEDİ ZEYTİN HOPLAYA ZIPLAYA KAPIDAN İÇERİ GİRDİ.

ÇANTASINDAN DEFTERİNİ ÇIKARDI, HEYECANLA MASAYA KOYDU.

VAY ZEYTİN! HANGİ RÜZGÂR ATTİ SENİ BURALARA?

DUMAN DAYI! BİR ÖDEVİM VAR KI İŞİN İÇİNDEN ÇIKAMADIM.

ÖĞRETMENİM, "SADECE DÖRT KELİME İLE YAŞADIĞINIZ TOPRAKLARI ANLATIN." DİYOR...

KIRAATHANENİN ÇAYCI KEDİSİ HEMEN ATLADI.

AH, ZEYTİN!
ÇOK KOLAY,
"BU MİLLET
DEĞERLERİNE
DÖRT ELLE
SARILIR."
YAZ.

HAAAA,
PARDON.
DAHA KISA
OLACAKTI
DEĞİL Mİ?

O ZAMAN
SÖYLE YAZ:

BU
COĞRAFYANIN
DÖRT BİR
KÖŞESİ HAZİNE
GİBİDİR...

OBUR KEDİ KENDİNİ TUTAMADI.

ÇOCUK DÖRT
KELİME DİYOR.
YAZ ORAYA:

**MIRRR
MIRRR**

"DÜNYANIN EN LEZZETLİ
TOPRAKLARI!"

HAMMM. HAMM..
BAKSANA, ANACIĞIM
MEMLEKETTEN YUFKA, OTLU
PEYNİR, TARHANA VE BİR SÜRÜ
ŞEY GÖNDERMİŞ...

**KIRAATHANENİN EN İHTİYAR KEDİSİ TEKİR
AĞA SABIRLA BEKLEDİKTEN SONRA:**

BEN OLSAM DÖRT KELİMEDE
"BİR BAŞKADIR BENİM MEMLETİM..."
YAZAR BIRAKIRDIM. ZATEN UZUN UZUN
ANLATMAYA KALKSAM DÖRT MEVSİM GEÇER
HAH! HA! HA!

**HAY!
HA!**

MİYY-YAAV!

YAZDIM BİLE
TEKİR AĞA! TAM
DA ARADIĞIM
ŞEYDİ BU...

HAYDİ HERKESE BENDEN DÖRT ÇAY!
HEM DE BU TOPRAKLARIN LEZZETLİ
ÇAYINDAN!

Hakkâri'de Kar Beyaz

Ve çocuklar, en son öğretmenlerinin tatillerini kutladılar.

- İyi tatiller öğretmenim!
- Emine, kaç defa demedi mi öğretmen, öğretmen değil öğ ret men!
- Sağ olun, sağ olun çocuklar.
- Annenizin, babanızın ellerinden bizim yerimize de öpmeyi unutmayın öğretmenim!
- El öpenleriniz çok olsun. Haydi bakalım, kızağa binin. Bu sefer de böyle oldu. Büyüklerin ellerini benim yerime de öpün, Bahri abinizi kızdırmayalım. O sizin için işini gücünü yarıda bırakmış da gelmiş, koşun bakalım!

- Öğretmenim, İhsan sizin hediye ettiğiniz mendille burnunu sildi.
- Silecek tabii.
- Olur mu öğretmenim, ben onu saklıyacam.
- Haydi bakalım, Bahri abinizin dediklerini yapın.
- İyi tatiller öğretmenim!
- İyi tatiller öğretmenim!
- Aman çocuklar, dikkatli tutunun. Bahri, dikkatli sür, ürkütme hayvanı. Çocuklar, birbirinize sıkı tutunun.

Çağrı Gürel

- Merak etmeyin Hocam. Gözünüz arkada kalmasin, çocukları evlerinde bilin. Ha hocam; anam ekmek suladıydı size, içine de siz seversiniz, otlu peynir serdi. Poşetin içinde, kapınıza astım.
- Ellerine sağlık...
- Afiyet olsun Hocam. İnşallah yollar açılır da siz de memleketinize gidersiniz.
- Bakalım, kismet...

Haydi yallah hop hop hop!
Haydi yallah hop hop hop!
Yehuuu!
Deh deh! Haydi kırat, deh!
Haydi evimize!
Karneye bak karneye!

- Ahmet, Ahmet! Oğlum karneni çantana koysana. Çocuklar, ıslatmayın ha karnenizi, buruşturmayın.
- Olur öğretmenim, Zeynep, duymuyon mu öğretmeni? Koy çantaya karneni.

...
Atlar bütün ihtişamıyla çocukları çekiyor.
Çocuklar uçuyor.
Öğretmen el sallıyor onlara; çocuklarına, öğrencilerine, evlatlarına.
Çocuklar el sallıyorlar gözden kaybolana kadar ona.

Haydi yallah hop hop hop!
Haydi yallah hop hop hop!
Yehuuu!
Deh deh! Haydi kırat, deh!
Haydi, evimize!
Karneye bak karneye!

- İki hafta sonra görüşmek üzere öğretmenim!
 - İki hafta sonra görüşmek üzere!
- Kızağın üstünde, çocukların söylediği şarkılar dağlarda yankılanıyor.

Öğretmen, iki sınıflı okulun önce uyumuş sobasını kontrol ediyor. Buz gibi! Demir kürekle içini temizleyip teneke kovaya dolduruyor. İçeride loş bir ışık. Tahtada Ders: Hayat Bilgisi, Konu: Dağlarımız- Ovalarımız, Konuşanlar, birbirine karışmış fişler ve mutlaka kulağında şakıyan çocuk sesleri...

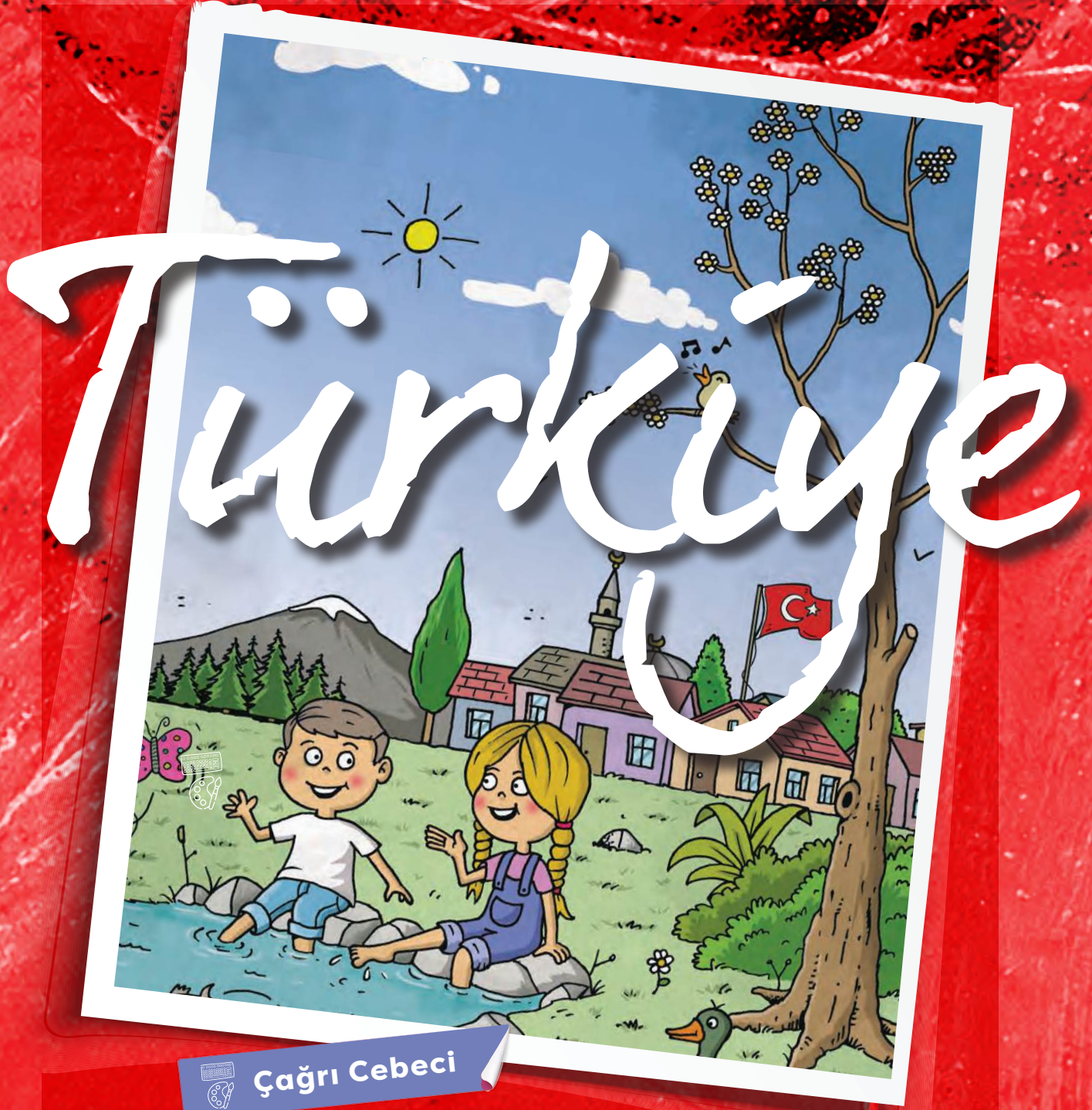
En son pencereleri kontrol ediyor. Çocukların unuttukları defter, kitap, kalem, kazak... “Ah bir kez de olsa unutmasanız olmaz, değil mi?” diyerek gülümsüyor. Her şey tamam. Sınıflar temizlendi, masa örtüleri kaldırıldı. Işıklar söndürüldü...

Kalın anahtarla kapıyı da kilitleyip dilinde dualarla lojmana doğru yürüyor: Çocuklar evlerine varsın, on beş tatilde derslerine çalışsın, hiçbiri hasta olmasın, yollar açılsın, anacığın ulaşsın...

Çok uzaklarda neşe içerisinde öğrencilerinin şarkılarını işitiyor ve onların sesine katılıyor.
Dünya orada da dönüyor.
Kızak gözden kaybolana kadar onların söylediği şarkılara eşlik ediyor:

Koyun gelir yata yata
Çamurlara bata bata
Gelin Ayşe'm
Sele gitmiş
Yosunları
Tuta tuta.

Aman Ayşe'm
Yaman Ayşe'm
Dağlar başı
Duman Ayşe'm.

Çağrı Cebeci

Doğup büyüdüğü yer, her insan için çok önemlidir. Bizler bu ülkenin çocukları olarak eşi benzeri olmayan Türkiye'mizin değerini bilmeliyiz. Dağları, denizleri, ormanları, gölleri, şehirleri, köyleri ve kasabaları ile adeta cennetten bir köşede yaşıyoruz. Ülkemiz; yazın sıcağı, kışın soğuğu, bahar aylarının yeşilliği ile bizi adeta büyüler. Bu yüzden memleketimizin her köşesi ayrı bir güzeldir.

Canım Türkiyem, sadece doğası ile değil insanları ile de özeldir. Büyüklerimizden aldığımız sevgi, komşularımızla paylaştığımız dostluk ve çocukların

gülüşleri, bu toprakları daha da anlamlı kılar. Tarihiyle, kültürüyle, yemekleriyle ve gelenekleriyle memleketimiz, dünyanın başka hiçbir yerinde bulamayacağımız zenginliklerle doludur.

Nice yazarımıza, şairimize, ressamımıza ilham olan memleketimi ben de çok seviyorum. Atalarımızın fedakârlıklar yaparak bizlere armağan ettiği bu canım vatana gözümüz gibi bakmalıyız. Çünkü her adımında geçmişten gelen bir öykü var. İşte bu yüzden, memleketim her zaman kalbimde özel bir yere sahip olacak.

KEKİK KOKULU KÖYÜM

Dedemi ve köyümüzü özledim. Dedemi tanıdığımda altmış yaşını geçiyordu. Uzun boyluydu. Çakıra yakın gözleri, çilli yüzüne ve bakışlarına bizim ona yaklaşmamızı zorlaştıran bir sertlik katıyordu. Bu donuk gözlerin ardında, hırçın bir çocuğun bakışlarını yakalardım. Yine de ara sıra gözlerinde sevgi dolu kaçamak bir bakışın ışıltılarını görür, sevinirdim.

Ordu'da, denize çok yakın bir mahallede doğup büyüdüğümünden köye karşı içimde doyumsuz bir istek her zaman olurdu. Yaz tatilini merakla beklerdim. Köydeki her şeyi dikkatlice inceler, denizi seyreder gibi uçsuz bucaksız buğday tarlalarının rüzgârla dalgalanmasına dalar giderdim. Oranın havası, suyu, ekmeği; kekik, nane ve çiğdem kokusu ruhumu kanatlandırır, hiç bitmesini istemediğim rüyaların içine savururdu beni.

İlkokul dörde geçtiğim yılın yaz tatiliydi. Annem, babam ve kardeşlerimle birlikte gün boyu süren bir yolculuğun ardından nihayet köyümüzdeydik. Deniz artık uzağımızda kalmıştı, başka bir coğrafyanın büyümlü dünyasına geçmenin heyecanını yaşıyorduk. Köyde karşılaştığımız çocuklar, önceleri bize pek yaklaşmak istemezlerdi. Çekingenliklerini bir türlü anlayamazdık. Bizleri, fark ettirmeden incelemeleri, dikkatimizi çekerdi.

Gökhan Akçiçek

sevgi içigen

Köy, sapsarı buğday başaklarının dalgalandırdığı bir gemi gibi oradan oraya sallanıp duruyordu. Dedem o sabah demliğini, azık torbasını, orağını ve diğer malzemelerini tamamlarken bana da hazır olmamı söyledi. O önde ben arkada, biçilecek tarlaya doğru madımak ve yonca kokularını duya duya ilerledik. Yanından küçük bir dere akan düz bir tarlanın kenarındaki söğüt ağacının altına oturduğumuzda dedem soluk soluğa kalmıştı. Nefes alıp verirken çıkardığı ılık çalar gibi bir ses, rüzgârın uğultusuna karışıp gidiyordu.

Dedem hem dinleniyor hem de orağının ağzını bileliyordu. Uzaktan baktığınızda, başına sardığı beyaz mendiliyle bir balıkçının denize ağını serdiğini sanabilirdiniz. Dedemin beli yay gibi bükülüyor, yarım daire çizen orağının ağzı, biçilmiş buğdayları demet demet yere seriyordu. Şakaklarından beyaz sakalına doğru inerek omuzlarına ve dizlerine düşen ter damlacıkları hemen kuruyordu.

Nihayet öğle olmuştu. Dedem demliğini ateşe koyup azık torbasını, söğüt ağacının dalından indirdi. Serdiği sofradaki çökelek, domates, soğan, salatalık ve köy ekmeğini sanki günlerce açmışım gibi yemeye koyuldum. Biraz sonra çaylarımız da hazır olmuştu. Dedem söğüt

ağacına sırtını yaslamış, bir ayağını öbürünün üzerine uzatmış, çayını yudumlamaya başlamıştı. Bakışları önce ufuk çizgisine, sonra gökyüzüne ve sonra biçtiği ekinlere dokunup geri dönüyordu. Az konuşuyor, öz konuşuyordu. Bazen benimle bazen ağaçlarla bazen kuşlarla...

Atı bahçe duvarının çıkıntılı kısmına yaklaştırdı. Önce kendisi bindi, peşinden ben... Beş on metre gitmiştik ki kendimi birden yerde buldum. Huysuzlanan at, ikimizi de yere atmıştı. Sağ kolumun üstüne düşmüştüm. Eve gidip gizlice küçük odadaki divana uzandım. Uyumuşum.

Annemin sesiyle uyandım. Akşam yemeği için beni bekliyorlarmış.

Ocaktan yükselen alev, ev halkının yüzünü aydınlatıyor, duvarda ve tavanda türlü şekiller çiziyordu. Ocağın içinde tutuşan odunların alevi, onun yüz çizgilerini daha da belirgin bir hâle döndürüyordu. Kolumun üstüne düştüğümü öğrenince beni yanına çağırdı. Ağrıyan kolumu inceleyerek ince bir sesle sıcak su ve sabun getirilmesini istedi. Sabunlu suyla kolumu, bir tabip özeniyle ovdu. Bana hissettirmeden bir eliyle parmaklarımı, diğeriyle de "Korkma aslanım, Bismillah!" diyerek kolumu tuttu ve hızla çekti.

Meğer bileğim çıkmış ama dedemin ustalığıyla artık yerine oturmuştu. Sancım azalır gibi oldu. Yumuşatılmış çam sakızına belenen bileğim, tülbentle sıkıca sarılıp göğüs hizasından boynuma bir yazma ile asıldı.

Günler tenimizi karartarak geçiyor, köyün çocuklarıyla samimiyetimiz ilerliyordu. Bir akrabamızın benim yaşlarımdaki oğlu; eyersiz, beyaz bir atla evimizin arka bahçesine geldi. Attan yavaşça inerek "Binmek ister misin?" dedi. Kısa bir tereddütten sonra "Bilmem, hiç binmedim ki!" dedim. "Çok kolay, önce ben binerim, çıkar seni alırım..."

O yaz tatilimin bir bölümünü bileğim sargılı geçirdim. Sonra o köyde nice oyun oynadım, nice yaz geçirdim, nice şenliğe katıldım. Ama hiçbir yaz, dedemle o buğday tarlalarının arasında geçirdiğim yaz kadar güzel olmadı. Hiçbir okul, o yaz kadar öğretici olmadı.

ERZURUM YAYLA. GEL AŞIK OYNA!

Atalarımız eski zamanlarda yazın yaylalara çıkmış; kışın da köy, kasaba ve şehirlerde yaşamışlar.

Yaylalarda geniş otlaklar olur. Onun için atalarımız yaz gelince hayvanlarını yaylalara götürmüş, kışın da köylere getirmişler. Birine “yaylaya çıkmak” anlamında “yaylak”, diğerine de “kışın barınılan yer” anlamında “kışlak” demişler.

Yükseklik deniz seviyesine göre dir. “Rakım” da denir buna. Hani şehirlere

girerken gördüğümüz tabelalarda yazar ya! Diyelim ki İzmir’in denizden yüksekliği 2 metre, Ankara’nın 938 metre.

Şimdi bir soru soralım: Türkiye’de rakımı en fazla olan il merkezi neresidir?

Biliyorsunuzdur eminim ama yine de söyleyeyim: Erzurum.

Peki, rakımı kaç bu ilimizin? Sıkı durun, tam tamına 1890 metre. Erzurum’un Palandöken adında bir dağı vardır.

Tacettin Şimşek

Oraya çıkarsanız 1962 metre. Bir de bu dağın zirve noktası var ki oraya Ejder deriz, 3176 metredir.

İşte bunun için Erzurum'a "yayla" demişler.

Bu yazıyı işte o yayladan, Erzurum'dan yazıyorum. Dağın tepesine çıkınca güneşe yaklaşırsınız. Rüzgârı eksik olmaz. Kışın çok kar yağar. Bu, kızak kaymak ve kardan adam yapmak için bize sunulmuş altın bir fırsattır.

Erzurum'un havası soğuktur, üşütür ama hasta etmez.

Şehrim olduğu için söylemiyorum ama çok güzeldir. Görülmesi gereken şehirlerdendir. Tarih kokar, kültür kokar, sevgi kokar. İstiklal mücadelemizin mihenk taşlarından biri Erzurum'dur.

Eskisi kadar olmasa da biz hâlâ Erzurum'da birdirbir, çelik çomak, itti

bitti (saklambaç), köşe kapmaca, sobe, kız taklası, yakantop, istop, dokuztaş, beştaş, körebe, fırfırık (topaç), yağ satarım bal satarım (mendil kapmaca) gibi oyunlar oynarız. Çok eğleniriz.

Bu oyunlar içinde biri var ki en sevdiğimdir: Aşık oyunu. Bilye oyununa benzer. İki kişiyle de oynanır; üç, dört, beş, altı kişiyle de.

Oyun için önce düz bir zemine ihtiyaç var. Her oyuncunun birkaç aşığı olmalı. Karışmasın diye aşıklar farklı renklere boyanmalı.

"Aşık nedir?" mi dediniz? Büyüklerimiz, koyun ya da keçilerin arka ayak bileklerinden çıkardıkları yassı aşık kemiklerini güzelce kaynatıp bize veriyorlar. Biz bu aşık kemiklerinden en büyüğünün üst tarafını delip içine kurşun döküyoruz. Sonra bakır telle sarıyoruz. Ağır olması için yapıyoruz bunu. Bu aşığa "eneke" diyoruz.

Aşıkları bir buçuk, iki metre uzağa dizip karşısına geçiyoruz. Enekelerimizle aşıkları vurmaya çalışıyoruz. Vurduğumuz her aşık bizim oluyor. Enekesiyle hiçbir aşığı vuramayan arkadaş, sırasını bir sonraki arkadaşına kaptırıyor. Aşıkların hepsini toplayan kişi oyunu kazanıyor. Aşıklarını kaptıranlar oyunu kaybediyor.

Ne dersiniz? Sizi Doğu Anadolu'muzun bu güzel şehrini birlikte gezmeye ve aşık oynamaya çağırırsam gelir misiniz?

Bengisu Bayram

MEMLEKETTE ÇOCUK OLMAK

Fatma Zehra Şimşek

Pencereye sabahın ilk ışıkları vurur. En erken uyanan hep ben olurum. Bakkala gidip ekmek alma görevi, yazısız bir kural olarak en küçüğe verilmiştir. Talihsizlik midir yoksa kahvaltı hazırlığından kaçabilmek için bir şans mıdır? Bilemem. Merdivenlerden iner, ve siyah radyoyla burun buruna gelirim. Radyoda çalan hiç bilmediğim türkü içimi kıpır kıpır eder. Arada telaffuzu çok güzel bir sunucu konuşur. Onun sesini duyunca kendime çekidüzen veresim gelir: “Merhaba efendim, bugün günlerden...” diye başlar sözlerine.

Sesi, uçsuz bucaksız yemyeşil ovanın güzelliğine güzellik katar ve ardından bir şarkı başlar. Bu evde radyo sabah açılır, akşam kapanır. Evin bir ferdi gibi...

Sonra çıkıp avlu kapısına gelirim. Yemyeşil yapraklı portakal ağacı beni karşılar. Ardından kardeşi limon ve mandalina... Bu ağaçların mevsime göre selam verme şekilleri değişir. Bazen turuncu sarı meyvelerle dolu dallarını eğerler, bazen mis kokulu çiçekleriyle bembeyaz ışıldarlar. Her mevsim değişir merhabaları.

Sabah olsun, akşam olsun hiç fark etmez; yol hep sürprizlerle doludur. Sonbaharda sık sık traktörler geçer. Ovanın nimetlerini taşırlar kucak kucak. Traktörlerin üzerindeki kadınların yorgun elleri ve toprakla gün boyu kardeşlik etmiş derileri, kabuk kabuk sertleşmiştir. Oyali yazmaları yüzlerine sarılmıştır. Kadınların rengârenk şalvarları, traktörün paslı ve kirli kasasına renk katar.

Bu kadınlar, yoldan geçerken bir çocuk görseler; kırmızı topraklı, kabuklu, yeşil yapraklı yer fıstıklarını atıverirler. Kadın olmaktan mı ana olmaktan mı gelir bu gayret, anlamazsın. Ancak yer fıstığı hele böylesine tazeyken olabilecek en güzel hediyedir. Fıstığı kapan çocuklar sevinçle bağırıp mahalleyi şenlendirir.

Sesleri memleketin olur. Çoğalır ses, sana yurt olur.

Uyandığın her sabah, yaklaştığın her gün batımı; köklerini salıp tutunduğun, meyvelerini verip çekirdeklerini bile ele vermeye kıyamadığın yerdir memleket. En güzel güneş, senin memleketine doğar. Senin toprağında büyürse bir bitki, en meşhur olma şansı vardır. Gün batarken bayrağın kırmızısı, en çok senin memleketine yakışır.

Tıpkı her gün batımının en çok benim memleketime yakıştığı gibi... Peki, şimdi sen bildin mi benim memleketi mi? Bildin, evet. Uçsuz bucaksız Çukurova kendisi.

biricik Soru ? binbir cevap ?

Nardane Teyze Merhaba, Nergimizin bu sayısında “Bir Başkadır Benim Memleketim” diyerek sizlere misafir olduk. Siz şu eşsiz çiftliğinizde nice güzel şey yapıyorsunuz. Narköy’de hayat dört mevsim devam ediyor. Organik tarım çiftliği, hayvanları, doğası, gönüllüleri ve misafirleriyle Narköy’de paylaşılan yaşam ve eşsiz doğal güzelliklerin arasında bir öğretmen olarak biz çocuklara, öğrencilerinize neler söylemek istersiniz? Harika bir düşüncenin ürünü olan Narköy nasıl ortaya çıktı?

Sevgili Çocuklar, Narköy aslında çocukluğumun, bir düşün eseri. Çocuklukta biriktirdiklerim, sermayemdi benim. Çocukluktan getirdiğimiz hikâyelerle şekilleniyoruz. Bugün geriye dönüp baktığımda Adana’nın Ceyhan ilçesinin Kösreli nahiyesinde doğmamın kendimi ve dünyayı keşif sürecimde bana kattıklarını görebiliyorum. Babaannemin yönettiği çiftlikte doğmuştum ve çiftlik evi, hayli geniş bir arazinin içindeydi.

KURDA KUŞA
AŞ OLSUN!

Nardane Kuşcu

Çiftlikte babaannemle el altı bahçesi de meyve bahçesi de yapardık. El altı bahçesi; lazım olan sebzeleri, meyveleri kolayca bulabileceğimiz yerdı. Babaannemle sebze tohumları saçarken “Kurda kuşa aş olsun.” diye saçardık. İçine de karışık olarak karpuz, börülce tohumları atardık. Bitkilerin tohumları yine oraya döküldüğü için her sene kendi kendine yeniden çıkmaya başladık. Onlar ne yapacaklarını bilirlerdi, atalık tohumlardı. Bu coğrafyaya alışmış tohumlardı. Böylelikle bir yandan bitkileri, bir yandan hayvanları tanımaya başladım.

Benim için doğanın büyük mucizeleri, tohum denen küçücük paketlerde saklanmış gibidir. Tohumların olağanüstülüğü beni kendine çekiyor. Bu yüzden küçüklüğümde tohum toplardım, yetişkinliğimde de toplamaya devam ettim. Kısacası Narköy, topladığım tohumları toprakla buluşturup yok olmalarının önüne geçmek isteme çabamdan doğdu.

Narköy’de neyi ekeceğime nasıl karar verdim biliyor musunuz? Buradaki yabani bitkileri inceledim. Dilimizdeki isimlerini öğrendim. Örneğin yerli altın çileklerin otuz dokuz adet tohumu vardı. İkisini sakladım, otuz yedisini ektim. Şimdi altın çilek tohumları düştüğü her yerden çıkıyor, yeni bitki boy veriyor. Bazıları böyle tohumlara “yabani” diyor. Bu kelimedenden pek hoşlanmıyorum. Onlar doğanın öz çocukları ve ben onları korumaya devam ediyorum.

Sevgili Çocuklar,

Sizlerden çok şey öğrendim. Öğretmenliğin bir anlamı şudur: Fikir üretmeyi öğretmek. Gerisini çocuklar size çok güzel söyler, siz de söylersiniz. Neredesiniz? Nerede yaşıyorsunuz? Orada neler oluyor, neler bitiyor? Bunun için büyükannelerle, büyükbabalarla konuşabilirsiniz. Onlar sizlere hikâye gibi kendi zamanlarında neler olduğunu anlatırlar ve biz bütün kuşaklar el ele veririz, “Gelin canlar bir olalım.” deriz. Vatanımızda neler neler yetişebileceğini görürüz ve ormanlarımızla nefes alabiliriz. Temiz bir su içebiliriz. Temiz gıdayla besleniriz.

İşte 1996 yılında “bir eğitim ve organik tarım çiftliği kurma düşü” böyle bir ortamda kuruldu. Bu, bir hikâye. Yalnız, gerçekleşmiş bir hikâye.

İbrahim Elibal

ZAMANIN KAPILARI

Türkiye'nin Tarihî ve Kültürel Zenginlikleri

Merhaba sevgili gezgin arkadaşlar! Sizleri Türkiye'nin tarih ve kültür koka üç eşsiz yerine götüreceğiz. **Ben Emre.** Görme engelliyim. Bizler için hazırlanan yardımcı teknolojik araçların yardımıyla hemen hemen her işimi başkasına en az ihtiyaç duyacak şekilde yapabiliyorum.

Bu maceramızda dokunsal araç gereç ve QR kodların yardımları; arkadaşlarım **Kuzey, Melis ve Doğa**'nın rehberlikleriyle Divriği Ulu Cami, Göbeklitepe ve Karain Mağarası'na yapacağımız gezilerle binlerce yıl öncesine uzanan hikâyeleri keşfedeceğiz.

Hazırsanız yolculuğumuz başlıyor. İlk olarak eşsiz güzellikteki kültür mirasımızı Kuzey ile keşfedeceğiz.

Ben Kuzey! Öncelikle Sivas'ın Divriği ilçesine uğruyoruz. Burada kocaman ve çok güzel bir yapı var; adı Ulu Cami Külliyesi. İlk olarak camiden bahsedelim. Bu cami çok özel çünkü iki büyük girişi var ve bu girişlerin üstündeki süslemeler, güneşle birlikte değişen gölgeler oluşturuyor! Düşünsenize, dua eden bir adam gibi görünen dev bir gölge var ve güneş hareket ettikçe bu gölge de yer değiştiriyor. Sanki gölgelerle oynayan bir yapboz gibi... Şimdi gezimizin kalan kısmını anlatması için sözü Emre'ye bırakıyorum.

Ben de caminin dokunsal maketi sayesinde ellerimle bu yüzeyleri keşfedeğim. Üzerine yerleştirilmiş QR kodları telefonumla okutarak cami hakkında size daha fazla bilgi vereceğim:

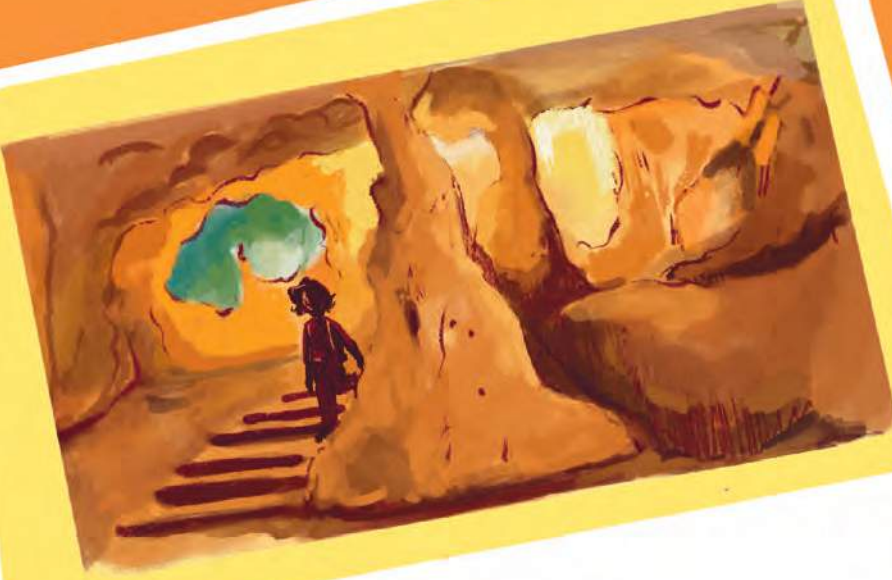
İçeriye girince taş duvarlar ve onları destekleyen tonozlar bulunuyor. Her yer taşla yapılmış ama öyle güzel yapılmış ki insan, burada gezerken adeta yapının inşa edildiği döneme yolculuk yapıyormuş gibi hissediyor. Caminin yanında bir hastane var. Hastaneye batıdan giriyoruz ve kapıyı geçince ortada küçük bir havuzun olduğu avlu çıkıyor karşımıza. Bu külliye, Selçuklu Dönemi'nde yapılmış ama hâlâ ayakta ve güzelliğiyle kendinden söz ettirmeye devam ediyor. Şimdi arkadaşlar, Divriği'den Göbeklitepe'ye 460 kilometrelik yolculuğumuz başlıyor. Yeni gezi rotamızı Melis ile anlatmaya devam edeceğiz.

Ben Melis! Sizlere çok özel bir yer olan Göbeklitepe'yi gezdireceğim. Göbeklitepe, Şanlıurfa'ya çok yakın; sadece 20 kilometre uzaklıkta. Buraya gelmek çok heyecan verici çünkü burası tam 11 bin yıl önce yapılmış bir yer! Hem de neyle biliyor musunuz? Sadece taş aletlerle! Düşünün, o zamanlar metal aletler yoktu ama bu dev heykelleri yapmayı başarmışlar. Emre, sen neler ekleyeceksin?

Ben de Göbeklitepe'ye ait bir 3D maket ile buradaki heykelleri ellerimle inceleyebiliyorum. Kabartmaları dokunarak hissediyorum. QR kodlar sayesinde buranın gizemlerini sizlere anlatacağım. Burada büyük, yuvarlak odalar var ve bu odalarda kocaman heykeller bulunuyor. Heykellerin üzerinde değişik kabartmalar var. Bu kabartmalar insanlara o kadar ilginç gelmiş ki Göbeklitepe'yi incelemeye devam ediyorlar. Bilim insanları buranın bir tür tapınak olduğunu düşünüyorlar. Ama ilginç olan şu ki burada ne bir seramik kalıntısı ne de insanların yaşadıklarına dair başka bir iz var. Yani insanlar burada kalmamış, buraya sadece ibadet için gelmişler.

En şaşırtıcı şeylerden biri, bu tapınakları yapan insanların yıllar sonra onları gömmesi... Bu gezimizi de tamamlayarak Göbeklitepe'den Karain Mağarası'na 640 kilometrelik bir yolculuğa başlıyoruz. Oldukça ilginç şeylerin yaşandığı bu merkezi, Doğa ile keşfedeceğiz.

Benim adım Doğa ve bugün Emre ile birlikte sizi çok ama çok eski bir yer olan Karain Mağarası'nda gezdireceğiz. Burası, yüz binlerce yıl önce insanlar tarafından kullanılmış bir mağara. Düşünsenize, tam 700.000 yıl önce! Burada gezerken o dönemin insanların nasıl yaşadığını hayal edebilirsiniz. Emre, gezimizin bu bölümünde neler hissettin? Seni en çok heyecanlandıran ne oldu?

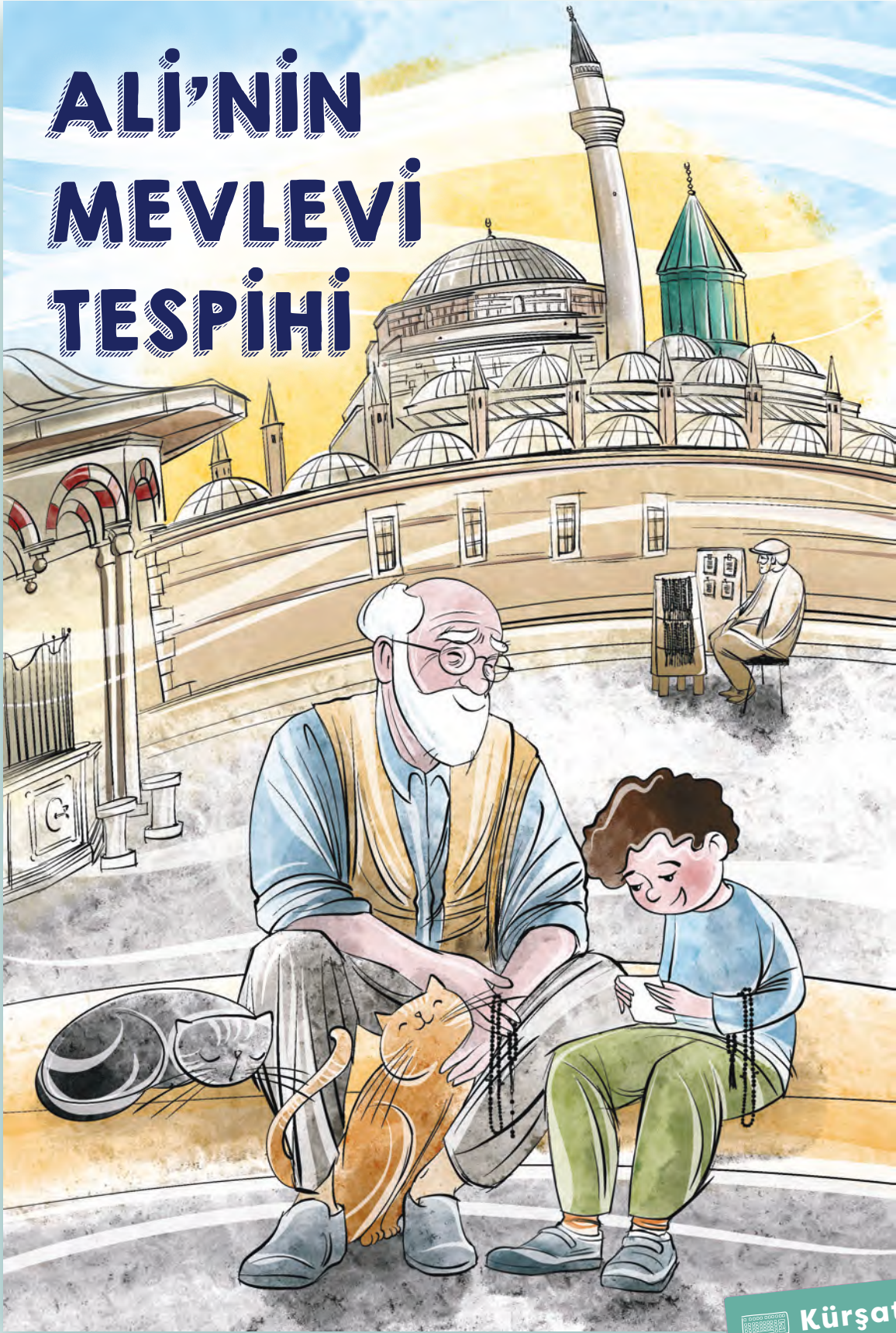
Karain Mağarası'nın 3D maketiyle mağaranın yapısını ve burada bulunan Neandertal kafatasını incelerken inanılmaz heyecanlandım. Cihazıma QR kodları okutarak bu tarihî yer hakkında daha fazla bilgiye ulaşmam mümkün oldu. Bu mağarada bir Neandertal kafatası bulunmuş ve şimdi Antalya Müzesinde sergileniyor. O zamanki insanlar mağarada yaşamış ve taş aletler yapmışlar. Bir de duvarlarda oyulmuş bir insan yüzü var! Araştırmacılar bu yüzün Natufian kültürü denen eski bir döneme ait

olduğunu düşünüyor. Yani o zamanlar bile insanlar sanat yapıyorlmuş!

Evet arkadaşlar, bu büyüleyici yolculuğun sonunda Türkiye'nin tarih ve kültür zenginliklerini keşfetmenin heyecanını hep birlikte yaşadık. Ben de bu keşfi dokunsal maketler ve QR kodlar yardımıyla deneyimledim. Görme engelli bireyler de bu teknoloji sayesinde diledikleri müzeyi ve tarihî eseri keşfedebilirler.

Bu nefis gezimizde, binlerce yıl öncesine uzanan hikâyelere tanıklık ettik. Umarız bu keşifler sizlere ilham vermiştir. Gezmeye ve öğrenmeye bıkmadan devam edin, yeni maceralarda buluşmak dileğiyle...

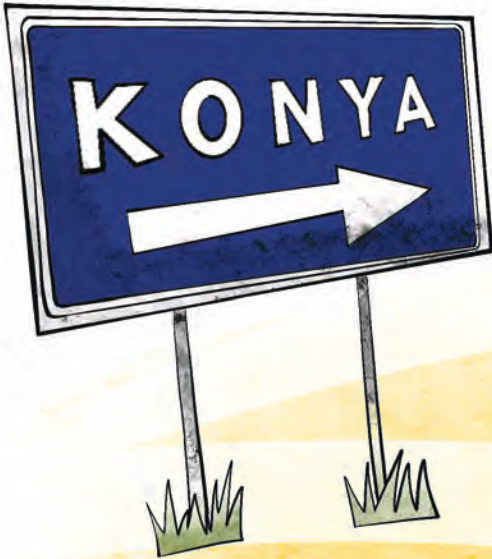

Kürşat Atam

Dedem pencerenin kenarına yanaşır, uzun uzun dışarıya bakardı. “Konya’nın en güzel yerinde yaşıyoruz çok şükür.” der, koltuğuna otururdu. Bu kadar uzun baktığı nedir, diye merak ederdim. Benim gördüğüm, Mevlâna Türbesi’nin yeşil kubbesiydi. Sonra dedeme bakardım tekrar. Koltuğuna iyice gömülür, gazetesini okumaya dalarlardı.

Bulmaca sayfalarına geldiğinde gözlükleri biraz daha aşağıya düşerdi. O zaman uykusunun geldiğini anlardım. Başını yan tarafına hafifçe koyar ve horlayarak kestirirdi. Yanındaki tesbih pat diye yere düşünce uyanır ve bana “Haydi bakalım, gezmeye gidelim!” derdi. Her hafta sonu dedemle dışarı çıkmalarımız işte böyle başlardı. Ben de bu anı heyecanla bekler, kıyafetlerimi üstüme geçirir, “Bugün nereye gideceğiz dede?” diye sorardım. Keyifli keyifli ayağa kalkar, elini omzuma koyup “**Önce yoldaş sonra yol. Bir çıkalım hele aslanım! Bakalım nasibimizde ne varsa.**” derdi. Ardından o kadar içten gülerdi ki gözleri parlardı. Benimse iyice kafam karışır. Ne vardı, hemen söyleseydi ya? Dedem de hep bilmece gibi konuşurdu zaten. Ama dedem böyle konuşunca ben daha da çok heyecanlanırdım. Koşarak gider, ayakkabılarımı giyerdim.

O gün dedemin tespihinin farklılığı iyice dikkatimi çekti. Baş tarafının ipi biraz daha uzundu. “Dede, senin tespihinin babamıkinden farkı ne?” diye sordum. Dedem bana dönerek “Benimki Mevlevi tespihi Ali. Ondan farklı görünüyordur. Zaten bugün Mevlâna Hazretleri’nin türbesine gideceğiz, orada da bu tespihin birçok çeşidini görürsün.” dediği zaman pencereden uzun uzun baktığı bu yeri ben de merak ettiğim için “Yaşasın!” dedim. Elini sıkı sıkı tutarak heyecanımı bastırmaya çalıştım. Türbeye vardığımızda her milletten insanla karşılaştık. Çok şaşırmıştım. Dedem, bir amcanın uzattığı bir kartı okumamı istedi. “Ali, bak aslanım, bu Mevlâna’nın yedi öğüdü, oku da dinleyelim bakalım.” Tane tane okumaya başladım. Sonra dedeme baktım, “Aferin! Çok güzel okudun. Haydi gel, sıra azaldı, içeri girelim.” dedi. Türbede, dedemle birlikte dua ettik.

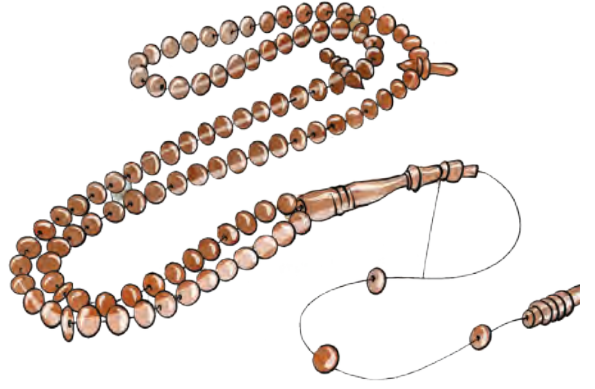
1. Cömertlik ve yardım etmekte akarsu gibi ol.
2. Şefkat ve merhamette güneş gibi ol.
3. Başkalarının kusurunu örtmekte gece gibi ol.
4. Hiddet ve asabiyette ölü gibi ol.
5. Tevazu ve alçak gönüllülükte toprak gibi ol.
6. Hoşgörülükte deniz gibi ol.
7. Ya olduğun gibi görün ya da göründüğün gibi ol.

Daha sonra orada sergilenen Mevlevi eşyalarına, kıyafetlerine baktık. Dedem hepsini bana teker teker açıkladı. Tespihlerin olduğu dolaba da baktık. Daha sonra delikli bir müzik aleti dolabı gördüm. "Dede, bunun adı neydi?" "Onun adı ney, evet, söylediğin gibi." "Ben de onun adı neydi, diyorum zaten dede!" "Alim, cevabı sorunun içinde. Onun adı ney." deyince hatırladım adını. Ardından dedemle birlikte epey güldük.

Türbeden dönerken dedem cebinden bir tespih çıkardı. "Al, bu da senin Mevlevi tespihin." Çok sevindim. Tespihin boncuklarında parmaklarımı gezdirirken içim daha da kıpır kıpır oldu.

Eve geldiğimizde dedem yorulmuştu, koltuğuna oturup dinlendi. Ben de okulda arkadaşlarıma tespihimi göstermek için can atarak çantamı hazırlamaya koyuldum.

Hazırlığımı tamamladıktan sonra yorulduğumu hissettim, odama gidip uzandım. Ellerim başımın arkasında, gözlerim tavanda, dedeme bugün okuduğum, Mevlâna'nın yedi öğüdünü düşünmeye başladım. Hayalimde akarsular cömertçe akıyor, iyilik yapmaya

gidiyordu. Güneş bütün ışıklarını yeryüzüne merhametle yayıyordu. Denizleri düşünmeye başladığımda, yaz tatilinde suyun içine daldığım gibi uykuya çoktan dalmıştım.

Ertesi sabah okula gittiğimde heyecanla tespihimi çıkardım. Arkadaşlarımla etrafıma toplandığını görünce daha da mutlu oldum. Herkes tespihimi merakla inceliyordu. Bir arkadaşım, adını bile bilmediğim bir çocuk "Ben de bakabilir miyim?" dedi ve hızlıca elimden çekti, ve tespihin ipi koptu. Tespihim pat diye yere düştü ve boncuklar her yere saçıldı.

Gözlerim büyüdü, içimde bir öfke kabardı. Tam sinirlenecekken Mevlânâ'nın yedi öğüdünden biri aklıma geldi: **Hiddet ve asabiyette ölü gibi ol...** Derin bir nefes aldım.

"Özür dilerim, istemeden oldu," dedi çocuk mahcup bir şekilde. Bir an sustum sonra dedem gibi sakın bir sesle "Önemli değil. Zaten her şey tamir olur, sen üzülme." dedim. Arkadaşlarımla da yardım etmeye başladı, hep birlikte boncukları topladık.

Herkes beni, bu davranışımдан ötürü tebrik etti. Ve nedendir bilinmez, sanki kendimi daha güçlü, daha rahat hissettim.

O gün eve dönerken dedemin bana öğrettiği şeyin sadece bir tespih değil, sabır ve hoşgörü olduğunu fark ettim. O yedi öğüt, gerçekten de hayatın her anında işime yarıyordu.

 Cemile Ağaç

Zeynep'in Doğa Güncesi

 Neslihan Saltaş

Zeynep saymayı severdi. Çiçeklerin taç yapraklarını, ağaçların dallarını, göğün bulutlarını sayardı. O güneşli eylül günü de adımlarını sayıyordu. Kastamonu'daydılar ve İstiklâl Yolu'nda ilerliyorlardı. Babası Zeynep'e, İstiklâl Harbi'nde, gemilerle Kastamonu'ya gelen her şeyin bu tarihî yoldan Ankara'ya taşındığını anlatıyordu. Zeynep o zamanları hayal ediyordu. Yolda yürüyen anneleri, babaları, çocukları, arabaları... Bir yandan da adım saymaya devam ediyordu: "1, 2, 3... 7, 8, 9...45, 46, 47..." "Kaça kadar sayacaksın?" diye sordu babası. "100'e kadar!" dedi Zeynep çünkü sadece 100'e kadar saymayı biliyordu. "Haydi, gel bakalım." dedi annesi, "Bu eşsiz yolda biraz mola verelim. Şu çiçekleri görüyor musun?" Zeynep incecik uzun dalların ucundaki pembe çiçeklere baktı. Çiçekler sonbahar rüzgârıyla zarıfçe salınıyordu. "Ne güzeller!" dedi. "Kastamonu karanfili..." dedi annesi.

Zeynep bu kez de karanfilleri saymaya başladı. Tam tamına 16 tane çiçek vardı. "Eee, hepsi bu kadar mı, bunlardan başka yok mu?" diye sordu. Annesi "Keşke olsaydı." diyerek gülümsedi ve defterini çıkardı.

Zeynep'in annesi bitki ressamıydı ve genellikle nesli tehlikede olan türlerin resimlerini yapardı.

"Bu çiçekler de mi yok oluyor?" dedi Zeynep hüzünle.

"Evet." dedi annesi, "Biz korumazsak daha bunun gibi nice endemik güzellik yok olacak."

Zeynep endemiğin ne anlama geldiğini gayet iyi biliyordu. Kastamonu karanfili sadece bu bölgede yetişiyor demekti bu. Ancak Zeynep bir şeyi daha merak etmişti.

"Peki, Kastamonu karanfili kaç yıldır endemik?" diye sordu.

"Ah, bunu bilemiyoruz." dedi annesi.

"Belki de binlerce yıldır sadece burada yetişiyordur."

"Yok." dedi Zeynep kendinden emin bir hâlde, "En az 100 yıldır endemik o."

Babası güldü, "100 mü?" dedi. "Nasıl bu kadar emin olabiliyorsun?"

"Kastamonu karanfili, Türkiye endemiği değil mi?" dedi Zeynep, "Cumhuriyetimiz 100 yaşını geçti. Yeni Türkiye yüzyılındayız. Yüz yıldır endemik işte!"

"Bak şu işe!" dedi babası başını sallayarak "Akıllı kızım haklı yine."

Kastamonu Karanfili (*Dianthus kastembeluensis*)
İlk bulunduğu yer olan Kastamonu'dan adını alan, çok güzel bir karanfildir. Tanımlandığı 1893 yılından beri yalnızca Kastamonu civarında görülmüştür. Diğer bir deyişle dünyada sadece Türkiye'de ve sadece Batı Karadeniz'de bulunmaktadır. Orman açıklıkları ve özellikle uçurum kenarlarında görülür. Dünya Doğa ve Doğal Kaynakları Koruma Birliği (IUCN) Kastamonu karanfilini yok olma tehdidine yakın bir tür olarak belirtmiştir.

Ersin Şahin

Sürgü Çayı Salkım Söğüdü

Sevil Canpolat

Ben, Sürgü Çayı'nın kenarında kök salmış yaşlı bir salkım söğüdüm. Battal Gazi'nin diyarı, Somuncu Baba'nın mekânı Malatya'dan benim de şahitlik ettiğim bir efsane ile geldim sizlere. Suyu çok severim, su özümü besler. Yanı başımda akan çaydan beslenirim. Yapraklarım rüzgârda nazlı nazlı sallanır, dallarım suya dokunur. Dallarımın güzelliğini suya borçluyum. Tabii bu her zaman böyle değildi. Bir zamanlar beslendiğim berrak sular kurduğunda ben de susuz kaldım, gölgem altında serinleyen insanlar çok üzüldüler.

O zamanlar, Sürgü Çayı'nın suları coşkuyla akardı. İnsanlar yanıma gelir, çayın kenarında dinlenirlerdi. Çocuklar, kuş cıvıltıları eşliğinde suyla oynarlardı. Ben de dallarımı yani salkım saçlarımı aşağıya doğru uzatır, suyun serinliğine bırakırdım. Her şey çok güzeldi. Ama içimde engel olamadığım bir korku vardı.

Bu yıl da çok az kar yağmıştı. Yağmurlar tamamen terk etmişti buraları. Yıllar birbirini kovalarken korktuğum da başıma gelmişti. Bir sabah, çayın sularının azalmaya başladığını fark ettim. O berrak, gürül gürül akan su yavaş yavaş çekildi. Önce insanların ayak sesleri sonra çocukların kahkahaları kesildi. Saçlarım suya değmez oldu. Günler geçtikçe çay tamamen kurudu.

Kuruyan çayın dibinde yalnızca taşlar ve çamur kaldı. Yaşlılar, köyün meydanında

toplanıp eskiden bu çayın nasıl bir hayat kaynağı olduğunu konuşur olmuşlardı. Herkes suyun eskisi gibi gürül gürül akmasını umut ediyordu.

Aradan hayli zaman geçti. Bir gün, yaşlı bir kadın gelip gölgeme oturdu. Elindeki bastonla toprağı karıştırıyor, ağlayarak güzelim çayın tekrar çağlamasını diliyordu. Kadıncağızın gözyaşları toprağı karışıyordu. Ne yazık ki Sürgü Çayı hâlâ kupkuruydu.

O günün gecesinde hava serindi. Ben sessizliği dinlerken birdenbire bir rüzgâr esmeye başladı. Salkım saçlarım hafifçe dalgalandı. O an gözlerime inanmadım! Ay ışığı, çayın yatağını aydınlatıyordu. Ancak bu sadece ay ışığı değildi, farklı bir parıltı yaklaşıyordu. Bu bir periydi. Narince süzülerek suyun olmadığı çay yatağına indi ve sihirli bir an yaşandı. Yaşlı kadının dileği kabul edilmişti. Sürgü Çayı'nın yatağı yeniden suyla dolmaya başladı. Su adeta topraktan fışkırıyordu, dallarımın altına kadar gelmişti. Yapraklarım suya yeniden dokundu, serinliği hissettim. Çayın melodisi geri dönmüştü, taşlar üzerinde coşkuyla akan suyun sesi tekrar kulaklarımda yankılanıyordu.

İşte ben o gün bugündür, bu mucizeye şahitlik ederim. Yapraklarım her bahar yeniden yeşerir, ılık rüzgâr saçlarımı güzelce tarar. Sürgü Çayı'nın berrak suları, şimdi olduğu gibi coşkuyla akar.

Pamuk'la Bir Bakışta Ankara

Ayşegül Sözen Dağ

Adım Elif. Ankara'da doğdum, büyüdüm. Bu şehirden başka bir yerde yaşayamam. Burası benim için tüm şehirlerin toplamı gibi. Babam hep der ki Ankara'nın her taşı tarih ve medeniyet kokar. Eskiden bunu pek anlamazdım ama büyüdükçe, bu taşların arasında yürüdükçe, babamın ne demek istediğini daha iyi anlıyorum.

En iyi arkadaşım ise Pamuk; bembeyaz, yumuşacık tüyleri olan, gözleri masmavi bir Ankara kedisi. Nereye gidersem gideyim Pamuk hep benimle gelir. Onunla dolaşmak, her günümü macera dolu bir hikâyeye çevirir.

Sabah uyandığımda "Bugün Ankara'yı baştan sona "Keşfedelim mi Pamuk?" diye fısıldadım. Pamuk sanki her söylediğimi anlıyormuş gibi yatağımın kenarında oturmuş, gözlerini bana dikmişti. Arka arkaya "miyavvvvv!" diyerek yanıtladı beni. Babama da bu gezi planımı söylediğimde "Birlikte gezelim, ben de epeydir Ankara'nın güzel yerlerini dolaşmıyordum, bana da iyi olur." dedi. Babamın kalbi pamuk şeker, kırmadı beni. Hemen hazırlandık, Pamuk peşimden gelirken annemle vedalaştım. "Geç kalmayın, akşam ezanından önce

dönün, havalar da soğumaya başladı." diye arkamızdan seslendi. Ankara'nın sonbaharı, sararan yapraklarıyla başka güzel olur ama ayazı da keskin olur. Hazırlıklarımız tamamı ve yolculuğumuz başladı.

İlk durağımız Hacı Bayram Camisi idi. Etrafındaki eski taş duvarlarıyla burası her zaman bana huzur veren bir yer olmuştur. Pamuk, kuyruğunu havaya kaldırarak avlunun köşesinde dolanıyordu. "Bak Pamuk." dedim, "Burası o kadar eski ki burada Hacı Bayram Veli isimli çok ünlü bir âlim, insanlara güzel sözler söylemiş, onları bir araya getirmiş." Gözlerimi

kapatıp o dönemi hayal ettim; avluda çocuklar koşuşturuyor, büyükler dua ediyor, herkes bir arada, huzurlu. Pamuk, kedilere özgü o bilge tavriyla taşların üstüne tırmanarak etrafı inceliyordu. Pamuk, bir kediden daha fazlasıydı o anda.

Sonra yolumuza devam ettik. Ankara'nın bir sonraki büyük durağına doğru gidiyorduk: Eski Meclis. Cumhuriyetimizin kurulduğu yer.

İlk Meclis binası, tarihin derinliklerinden bana göz kırpiyordu. Kapı aralığından bir göz attım; tahta sıralar, eski lambalar... İçeri girdiğimde sade ama güçlü bir havayla karşılaştım. Sanki o zamanın heyecanı hâlâ bu duvarların arasında dolanıyordu. “Atatürk ve silah arkadaşları, işte burada oturup ülkemizin geleceğini düşünmüş.” dedim Pamuk’a. O, pencere pervazına çıkmış, dışarıyı seyreliyordu. O kadar sakindi ki sanki bu yerin ağırlığını ve köklerini hissediyordu.

Gezimizin yeni durağı Anıtkabir’di. Babamla buraya ne zaman gelsem içimde hep tuhaf bir his olur. Kocaman mermer basamakları çıkarken Pamuk da yanımda zıplıyordu. Anıtkabir’in avlusuna çıktığımızda gökyüzü masmavi, hava ise serindi. Pamuk, yanıma sokuldu. Onun bembeyaz tüylerini okşarken içimde bir gurur dalgası yükseldi. Anıtkabir’in yüksek sütunlarının arasında durduk, sessizliği dinledik.

Anıtkabir’den çıktıktan sonra Ankara’nın daha derinlerine doğru yol aldık. Babam arabayı Ulus’ta bıraktı. Karnımız acıkmıştı. Önce güzel bir Ankara döneri yedik. Daha sonra yavaş yavaş Ankara Kalesi’ne doğru yürüdük,

tırmandık desek daha doğru olur. Kale, şehrin en yüksek yerlerinden birinde durur ve oradan bütün Ankara’yı seyredebilirsiniz. Kale duvarlarının üzerine çıktığımızda, Pamuk rüzgârda tüyleri uçuşarak kale surlarında gezinmeye başladı. Ben de oradan şehre baktım. Gökyüzü alçalmış, bulutlar koyulaşmıştı. Kalabalık caddeler, telaşlı insanlar, uzaktan Hacı Bayram Camisi’nin minaresi gözüküyordu. “İşte burası benim şehrim!” diye fısıldadım Pamuk’a. “Ankara; tarihiyle, insanlarıyla, anılarıyla bir başkadır.”

O gün babamla ve Pamuk’la Ankara’yı bir kez daha keşfettik. Hamamönü’nü, Mehmet Âkif Ersoy’un İstiklâl Marşı’mızı kaleme aldığı yer olan Tacettin Dergâhı’nı, Millet Kütüphanesini, Kuğulu Park’ı... Sokaklarda dolaşırken büyüklerin hikâyelerini dinledik. Şehrin her köşesi bize bir şeyler anlattı. Pamuk’la her adımda yeni bir hikâye bulduk. Şimdi ben, bu büyük şehri daha çok seviyorum. Çünkü Ankara sadece binalardan, sokaklardan ibaret değil. Ankara, bir milletin kalbi, başkenti, umut dolu bir geleceğin hikâyesi.

KAÇAK KAZ

Hüseyin Ozan Uyumlu

Kuzenim Onur, Ankara'dan köyümüze geleceği için çok sevinçliydim. Köyümüz doğuda, Türkiye'nin en uç noktasındadır, serhat derler adına. Bakmayın sınırdan olduğuna, misafiri çok olur. Çünkü Ani adında tarihî bir mekânın tam yanındayız. Onur'la üç yıldır görememiştik birbirimizi. Babam arabayla havaalanından alacaktı amcamları. Köyün girişinde oturup bekledim. Gri arabamız yolun başında görüldüğünde havalara uçtum. Köyde de bir hareketlilik, heyecan oluştu. Biz Onur'la evimizi çevreleyen duvarın üstünde oturup sohbet etmeye başladık.

Ankara'da çocukların neler yaşadığını merak ediyordum. Onur da köyü merak ediyordu tabii. Ablamın seslenişiyse kahvaltıya çağırıldık. Sofrada Kars'ın çeşit çeşit peynirlerini gören Onur, kolumu dürterek fısıltıyla "Bu peynirler ne böyle, ne kadar çok peynir var?" dedi. Ben de ona, Kars peynirlerinin ünlü olduğunu söyledim. Hatta öğretmenimizin bizi, Kars merkezde bulunan Türkiye'nin ilk peynir müzesine götürdüğünü söyledim.

Kahvaltımızı bitirince annem "Haydi bakalım Ozan, sayıma!" dedi. Onur'un koluna girip peşimden hızlıca dışarıya çıkardım onu. Şaşkınlıkla "Ne sayımı bu, anlamadım Ozan?" dedi. "Gel, şimdi anlarsın, sen de bana yardım et." dedim.

Evimizin yanındaki bahçemizde küçükbaş hayvanlarımızın sayılması görevi benimdi. Saymamız gerekiyordu çünkü bazen kurt, domuz gibi hayvanlar köye inebiliyordu. Bazen de ördek, kaz ya da tavuklarımız kaçabiliyordu dışarı.

"Tamam, anladım, ben şu köşedeki ördekleri sayayım." dedi Onur. Bir kakhaha patlattıktan sonra "Kuzen, onlar ördek değil, kaz!" dedim. Ne yapsın Onur, kentte doğru düzgün hayvan görmüyor demek ki. Bir süre sonra "Saydım, otuz dört kaz var." dedi. "Eksik var o zaman, otuz beş olmalıydı, bir daha sayalım." dedim. Saydık, yine aynı çıktı. Annem, çevreyi kolaçan etmemizi istedi.

Kaçak kazı köyde bulamadık. Çemberi genişletip aramayı sürdürdük. Çoban Ahmet amcaya, arkadaşım Rıfat'a, Mehmet öğretmen'e rastladık, onlar da görmemiş. Hepsinden güler yüzle birer "hoş geldin"i kaptı tabii Onur. Yol boyunca da köyde gördükleriyle ilgili beni soru bombardımanına tuttu. Tezek yapımı, hayvanlar, evlerin yapısı, okulum hakkında çokça bilgi verdim. Köylerde kazların önemli olduğunu, onların çoban köpeği gibi evlerin korunmasında işe yaradığını anlatınca Onur çok şaşırdı. "Haydi, bulalım şu kaçak kazı!" deyip ayaklarını daha fazla açtı.

Kaçak kazı, Anadolu'nun ilk camisi olan Maniçehr Camisi'nin önünde bulduk. Köye döndüğümüzde bahçemizdeki diğer kazlar büyük bir gürültüyle karşıladılar kaçak kazı. Sahi, artık kaçak kaz demeye gerek var mı?

Onur, "Kazlar çok ilginç, kızdıklarında da sevindiklerinde de aynı sesi çıkarıyorlar" dedi gülümseyerek.

O akşam görevimizi başarıyla tamamlamanın verdiği duyguyla huzuru bir yorgan gibi çektik üstümüze. Bir kaç gün sonra misafirlerimizi yolcu ederken Onur'la kucaklaştık. Bizi bir sonraki tatilde Ankara'ya davet ettiler. Yeniden bir araya geleceğimiz günleri iple çekiyorum. Ankara'da Onur'la birlikte sayacak bir şeyler bulabilir miyiz dersiniz?

YOLUN ORTASINDAKİ AĞAÇ

Mert Arık

Dalaman'da Sarsala Koyu'na doğru giderken yolculuğun en beklenmedik anında karşınıza çıkan devasa bir çınar ağacı, Türkiye'nin doğal güzellikleriyle birlikte binlerce yıllık tarihini de size hissettirir. Bu köklü çınar, sadece yolun ortasında yükselen bir doğa anıtı değildir. Aynı zamanda birçok canlı türü için de güvenli bir sığınaktır. Dalları, gökyüzüne doğru uzanırken kuşlara yuva olur. Kökleri, toprağın derinliklerine inerken karıncaların ve sayısız küçük canlının yaşamına ev sahipliği yapar. Yol çalışması sırasında bu köklü ağaca zarar verilmemiş; ona duyulan saygı, bu kadim topraklarda doğaya duyulan saygının bir işareti olmuştur. Bu ağaç, yalnızca insanlar için değil, doğadaki birçok varlık için de bir yaşam merkezi olarak varlığını sürdürür.

Rivayet odur ki altı yüz altmış yıl boyunca gökyüzüne doğru uzanan dalları, kökleriyle toprağı sarıp sarmalayan bu ağaç, sadece bir doğa harikası değil, aynı zamanda ülkemizin zenginliğinin ve çeşitliliğinin bir sembolüdür. Sarsala Koyu'nun muhteşem manzarasına yakınlığıyla bilinen bu ağaç, bize bu toprakların yalnızca **tarihi** değil, **geleceği** de taşıdığını fısıldar. Her bir yaprağı, Türkiye'nin doğa harikalarının bir parçasıdır. Doğanın ve tarihin evladı bu çınar, tıpkı vatanımız gibi bir hazine olarak korunmuştur.

Dile kolay, altı yüz altmış yıllık bu devasa çınarın altında durduğunuzda sanki yüzyılların bilgeliği üzerinize akar. Etrafında sayısız hikâye, masal ve efsane dolaşır.

Duyduklarımızdan biri, bu ağacın Osmanlı Devleti zamanından kalma olduğu ve köklerinden güç alarak insanlara şans ve huzur verdiğidir. Ağacın altına oturanlar dilek tutar, onun gölgesinde dinlenir ve hayatın koşturmacasından bir anlığına uzaklaşır. Bu huzur dolu an aslında sadece ağacın değil, bu toprakların bize sunduklarının büyük bir lütuf olduğunu hatırlatır. Çünkü bu ağacın toprağı tutunuşu, doğamızın ne kadar güçlü ve değerli olduğunun en güzel örneğidir. Türkiye'nin dört bir yanında böyle hikâyeleri taşıyan sayısız doğal anıt vardır. Dalaman'daki bu çınar, onların en güzellerinden biridir. Ülkemizin topraklarında tarih, doğa ve insanlık iç içe geçmiştir. Bizim görevimiz, bu zenginliği gelecek nesillere aktarmak, doğamıza sahip çıkmaktır. Çınar ağacı, sadece bir ağaç değil, vatanımızın güzelliklerinin bir yansımasıdır. Onun etrafında duran her insan, bu ülkenin ne kadar zengin ve büyüleyici olduğunu bir kez daha hisseder.

Bugün Sarsala Koyu'na doğru ilerlerken bu ağacı görenler durup fotoğraf çeker, ona sarılır ve onun hikâyesine kulak verir. Tıpkı toprağımızın bize sunduğu diğer güzellikler gibi bu çınar da bizlere ülkemizin ne kadar eşsiz bir coğrafyaya sahip olduğunu ve her karış toprağında binlerce yıllık bir geçmişin yaşandığını anlatır. Bu köklü ağaç, Türkiye'nin doğasının gücünü ve güzelliğini temsil ederken onu altı yüz altmış yıldır koruyanlar da bu toprakların değerlerine olan saygıyı gösterirler.

Güneş son ışıkları ile veda ederken siyah kıyafetlerimizi giyip İztuzu Sahili'ne indik. Bir ağaç ardına gizlenerek onların dalgalar arasından çıkmasını bekledik. Daha on dakika geçmemiştik ki denizden sahile doğru bir hareket başladı. Gözlerime inanamıyordum.

"İşte biri çıktı, geliyor, geliyor." dedim heyecanla.

O, sahilde bize doğru yaklaştıkça kalbim küt küt atıyordu. Önce kumsalın üstünde yavaş yavaş gezindi. Sonra biraz durdu, bir çukur kazana kadar kumu eşeledi, eşeledi. Ardından pinpon topu büyüklüğündeki yumurtalarını

çukura bırakıverdi. O kadar çok yumurta bırakmıştı ki şaşkınlıktan ağzım açık kaldı. Bunun üzerine babam "Emirciğim, bir defada yüze yakın yumurta bırakabiliyor." dedi.

Babamın sözleri karşısında küçük dilimi yutabilirdim. Çünkü daha önce hiç böyle bir şey duymamıştım. Onu dikkatle izlemeye devam ettim. Ayaklarını bir kepçe gibi kullanıp açtığı çukuru geri kapattı. Sonra aynı yavaşlıkla denize döndü ve dakikalar içinde kaybolup gitti. Babam izleri takip edip elindeki kafesle deniz kaplumbağasının yumurtaları bıraktığı yeri koruma altına aldı.

EMİR'İN ISINMA FARKINDALIĞI

Deniz Kaplumbağalarının Mücadelesi

Seher Esra Akyol

“Evet, görevi başarıyla tamamladık. Umarım şu andan itibaren havalar normal sıcaklıkta devam eder.” dedi babam. Hemen merakla sordum:

“Neden babacığım?”

“Çünkü sıcaklıktaki artış, yavruların dişi olmasına neden olmakta Emirciğim. Deniz kaplumbağalarında, sürüngenlerin çoğunda olduğu gibi cinsiyet kromozomu yok. Cinsiyet, kuluçka dönemindeki yuva sıcaklığıyla belirleniyor. Sıcaklığın 32 derece civarında olması yavruların hepsinin dişi; 26 derece civarında olması hepsinin erkek; 29 derece ise yarısının dişi, yarısının erkek olmasını sağlamaktadır. Türün devamı için cinsiyetlerin takibi çok önemli.”

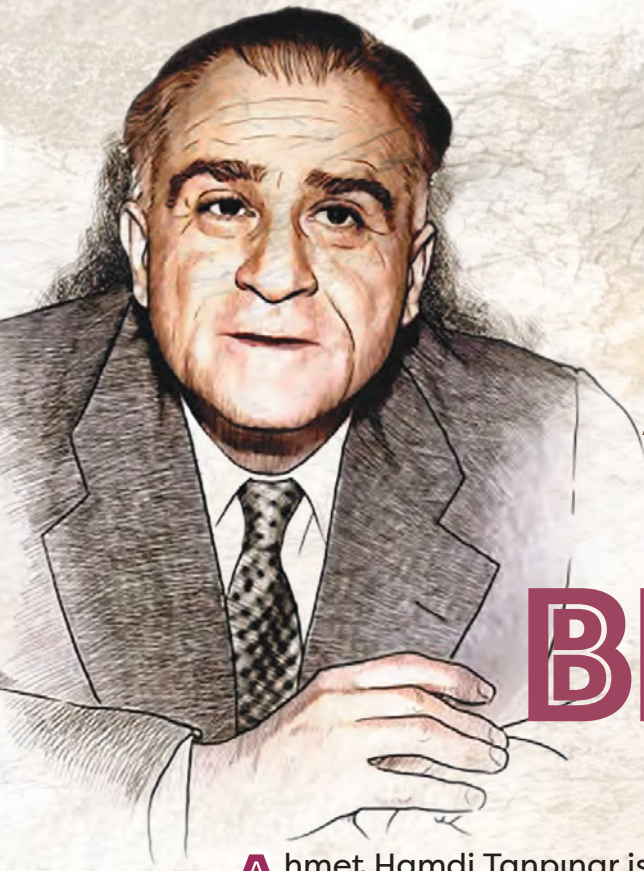
Babamdan edindiğim bu bilgiler bana daha da ilginç gelmişti. Görevi başarıyla tamamlamanın huzuruyla kamp alanına geri döndük. Ertesi gün güneş doğmak üzere iken araştırmacılar ve babam daha önce koruma altına aldıkları çukurları açarak yumurtaları kontrol ettiler. Uykumun en tatlı yerinde uyanıp sahilde pürdikkat babamları izlerken kumların üzerinde başka bir hareketlilik başladı. Yuvadın kafasını çıkaran siyah minik kaplumbağalar kumların üzerinde sağa sola doğru

kaçışmaya, birbirlerinin üzerinden atlamaya çalışıyordu. Bir, iki, üç derken sayamayacağım kadar çok kaplumbağa kumsalda kaçışmaya başladı.

Kaplumbağalardan birini aldım ve denize yöneldim. Babam hemen beni uyardı.

“Dur Emirciğim!” dedi. “Bu yaptığın doğru değil. Bu minik kaplumbağanın doğduğu kumsalı tanımamasına izin vermelisin. Yumurtadan çıkan yavruların denize kendisinin ulaşması gerekiyor. Biliyor musun, deniz kaplumbağaları yumurtlama döneminde sadece doğdukları kumsalda yuva yaparlar. Bu sebeple evlerini tanımları için onlara fırsat vermelisin.”

Avcumdaki o sevimli yavruyu minik kaplumbağaların arasına, kumların üzerine yavaşça bıraktım. Onun denize koşmasını büyük bir merakla izlerken martılardan, balıkçıların olta iğnelerinden ve denizdeki plastiklerden korunarak yolunu bulması için dualar ettim. O, dalgalarla buluşunca içim biraz ferahladı, gönlüm genişledi, yüreğim coşup kıpır kıpır oldu. Şimdi bu minik yavru için yüzme çılgınlığı dönemi başlıyordu.

AHMET HAMDİ TANPINAR'IN BEŞ ŞEHİRİ

Ayşe Şeker Kılıç

Ahmet Hamdi Tanpınar ismini duydunuz mu hiç? Kendisi, roman deyince ülkemizde akla ilk gelen yazarlardan biridir. Kitapları yurt dışında da büyük ilgi görmüş, birçok dile çevrilmiştir. Sadece roman değil, deneme ve şiir türlerinde de eserler vermiştir. Sizlere dergimizin bu sayısının dosya konusundan hareketle böyle bir yazıyı paylaşmayı, hem Ahmet Hamdi Tanpınar'ı hem de "Beş Şehir" kitabını tanıtmak istedim. "Beş Şehir" isimli kitap sırasıyla Ankara, Erzurum, Konya, Bursa ve İstanbul'u anlatır. Bu şehirler Ahmet

Hamdi Tanpınar'ın hayatında iz bırakan önemli merkezlerdir. Deneme türündeki bu eserde yazar, şehirlere yüksekçe bir tepeden bakar. Şehrin tarihi, kültürü, mimarisi hakkında bilgiler verir. İşte size Ahmet Hamdi Tanpınar'ın beş şehirden beş güzel müze önerisi. Gezerken bol bol fotoğraf çekmeyi ihmal etmeyin. Haydi o zaman, yolculuk başlasın!

İSTANBUL ARKEOLOJİ MÜZESİ

Farklı kültürlerle ait bir milyondan fazla eseri içinde bulunduran bu yapı, ülkemizde müze olarak yapılan ilk binadır ve dünyanın en büyük müzelerinden biridir. Osmanlı Dönemi eserlerinin yanı sıra Roma ve Bizans dönemlerine ait birçok heykel, lahit, sikke, çömlek gibi buluntular da burada sergilenmektedir.

ANKARA ANADOLU MEDENİYETLERİ MÜZESİ

Başkentimizin ilk müzesi olan bu yapı, eski bir Roma hamamından dönüştürülmüştür. Zamanla başka yapıların eklenmesiyle gelişen müze 1997'de Avrupa'da yılın müzesi seçilmiştir. Asur, Hitit, Frig, Urartu gibi farklı medeniyetlerin kalıntılarına ev sahipliği yapan müzede Eski Taş Çağı'ndan eserler bile görülebilir.

ERZURUM KONGRE VE MİLLÎ MÜCADELE MÜZESİ

Cumhuriyetimizin temellerinin atıldığı Erzurum Kongresi'nin yapıldığı bina, 105 yıllık tarihin izlerini taşımaktadır. Çeşitli resimler, hat tabloları, fotoğraflar ve heykeller ile donatılmış müze, millî mücadelemizin sembol binalarından bir tanesidir.

BURSA KENT MÜZESİ

Bursa'nın kültürel, sosyal, ekonomik ve tarihî birikimini gözler önüne seren bu müzede; birçok eşya, belge, fotoğraf, kitap, ses ve görüntü kaydı bulmak mümkündür. Bir şehrin hafızasını korumak için her şey düşünülmüş.

KONYA ARKEOLOJİ MÜZESİ

MÖ 6500'lü yıllardan bile eserlerin sergilendiği müzede farklı medeniyetlerin izlerine rastlamak mümkün. İstanbul Arkeoloji Müzesinden sonra ülkemizin en eski ikinci arkeoloji müzesidir.

Bizi sen sevgisiz, susuz, havasız
Ve vatansız bırakma Allah'ım

TÜRKİYEM, ANAYURDUM, SEBEBİM, ÇAREM

BİZİM MEMLEKET

Sen Türkiye'sin ekmeğim tuzum Türkiye

Orda bir köy var uzakta

SANA, BANA, VATANIMA, ÜLKEMİN TÜM İNSALARINA DAİR

HAN DUVARLARI

Sana dün bir tepeden baktım Aziz İstanbul

Torosların tepesinde
Telli duvaklı bir ardıcım

Bir telli kavak büyürdü
Daday'ın Çiydere köyünde

BİR YER DÜŞÜNÜYORUM

BİNGÖL ÇOBANLARI

İstanbul'u dinliyorum gözlerim kapalı

Sen Türkiye gibi aydınlık ve güzelsin!

Bu memleket bizim

MEMLEKET İSTERİM

TÜRKİYEM

ÇOBAN ÇEŞMESİ

Taşı işleyen nakkaş,
Hem Selçuklu hem Dadaş

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda

Malazgirt'te, Çaldıran'da
Sakarya'da gör meydanı.

Erzurum dağının karı çekilsin
Ak koyunlar yürüsün de gidelim

Dağlarına bahar gelmiş memleketimin

Baş koymuşum Türkiye'min yoluna
Düzlüğüne, yokuşuna ölürüm

MISIR TARLASINDA SECDE İZLERİ

Bu vatan toprağın kara bağrında
Sıra dağlar gibi duranlarındır

Sen ne güzel bulursun gezsen Anadolu'yu
Dertlerden kurtulursun gezsen Anadolu'yu

Çukurova bayramlığın giyerken

SÜLEYMANİYE'DE BAYRAM SABAHI

Sen bizim dağları bilmezsin gülüm
Hele boz dumanlar çekilsin de gör

EKSİK OLMASINLAR

Özel Eğitim
Çocuk

Özel Eğitim Çocuk
dergimizin web sitesine ulaşmak
için karekodu okutunuz.

Seslendirme
Sesli Betimleme
Türk İşaret Dili Desteği
ozelegitimcocuk.meb.gov.tr
adresinde

